

ÅSNES KOMMUNE

Rådmannen

Det kongelige landbruksdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 / 1708	Doknr.: 71
Mottatt: 15 SEPT 2003	ASR/lur
Saksbeh.: IGR	Ark.: 40
Kopi:	Avskr.:

Dato: 08.09.2003
Deres ref.: 2003/1708
Arkiv: 044
Saksbehandlers tlf.:
Vår ref.: 03/00523-1
Vår ref. bes oppgitt ved henvendelser i saken

HØRING AV FORSLAG TIL NYE BESTEMMELSER OM OVERFØRING AV MYNDIGHET OG NY FORSKRIFT OM SAKSBEHANDLING I KOMMUNEN - KOMPETANSE JORD- OG SKOGBRUKSSJEFER

Regjeringen legger opp til økt lokal handlefrihet innenfor jordbruk, skogbruk og miljøvern. I dette tilfellet har en også gjennom omlegging av de kommunale inntektsoverføringene nå videre sørget for at landbrukskommunene har fått en vesentlig større andel av midlene enn tidligere, samtidig som overføringene er økt med nesten 30%. Dvs. at økonomien vil stå mer i rimelig samsvar med arbeid og ansvar i Åsnes, som er en av de aller største landbrukskommunene i Norge, jfr. vedlagte landbruksplan.

Dette er positivt sett fra Åsnes synsvinkel, der landbruk med tilhørende ringvirkninger fortsatt er en av grunnpillarene for bosetting og sysselsetting samt en stabiliserende faktor.

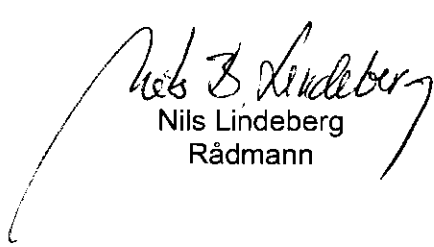
Forslaget om å fjerne kompetansekravet til jord- og skogbruksjefsstillingene i kommunene er imidlertid noe overraskende, særlig når det kommer samtidig som kommunene får økt ansvar for beslutningene. En legger stadig nye oppgaver og forventninger til kommunene, gir dem større overføringer til landbruksforvaltning og samtidig fjerner kravet om kompetanse.

Behovet for at kommunene må besitte akkurat denne kompetansen innenfor skog, jord og miljøvern er større nå enn tidligere.

Uten kompetanse øker faren for at beslutningene fattes på uholdbart faglig grunnlag.

Åsnes kommune innser i tråd med Stortingsmelding nr 19 (2001-2002) "Nye oppgaver for lokaldemokratiet -regionalt og lokalt nivå" at behovet for å ha kompetanse innenfor skog, jord og miljøvern er stort.

Åsnes kommune ønsker derfor i sin ansettelsespolitikk fortsatt å opprettholde dagens kompetansekrav til jord- og skogbruksjefsstillingene. Dette anses like viktig her som for andre fagstillinger lokalt.

Nils Lindeberg
Rådmann

Odd Erik Skårderud
fung. virksomhetsleder

POSTADRESSE:
Åsnes kommune
2270 FLISA

KONTORADRESSE:
Rådhuset
Sundmoen 2
Flisa

SENTRALBORD:
62 95 66 00

TELEFAKS:
62 95 66 01

ORG.NUMMER
964 948 232

BANKGIRO:
7195 05 14234

SKATT:
7855 05 04250

E-POST: post@asnes.kommune.no

ÅSNES KOMMUNE

LANDBRUKSPLAN FOR ÅSNES KOMMUNE 2002 – 2006

Vedtatt av Åsnes kommunestyre i møte 22.04.2002, sak 020/2002 ¹⁾

Foto: Østlendingen

1) Asnes kommunestyres vedtak i sak 020/2002:

Landbruksplan for Asnes 2002-2006 vedtas. Oversiktskart med klassifisering av landbruksarealene inngår som en del av plandokumentet så snart dette er utarbeidet av Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS).

Asnes kommune legger landbruksplanen til grunn ved årlig rullering av økonomiplanen med tilhørende handlingsprogram samt årsbudsjettene.

Planen er også et sektorinnspill fra primærnæringen til bl.a. kommuneplanen og kommuneplanens arealdel.

Ved Gjesåssjøen

Foto: Steinar Kristiansen

1.0 INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 INNHOLDSFORTEGNELSE	2
2.0 LANDBRUKSPLAN	4
2.1 Generelt	4
2.2 Gjennomføring	4
3.0 LANDBRUKETS STATUS I ÅSNES	6
3.1. Arealene	6
3.1.1 Jordbruksarealet	6
3.1.2 Skogbruksarealet	7
3.1.3 Andre arealer	8
3.2. Produksjon	8
3.2.1 Antall eiendommer (eierenheter)	8
3.2.2 Antall driftsenheter (brukerenheter jordbruk)	10
3.2.3 Planteproduksjon	11
3.2.4 Husdyrhold	12
3.2.5 Tømmeravvirkning	13
3.2.6 Skogavgift og skogkultur	14
3.2.7 Utmarksnæringer	15
3.3. Økonomi i landbruket	16
3.3.1 Førstehåndsomsetning fra jordbruket	16
3.3.2 Førstehåndsomsetning fra skogbruket	16
3.3.3 Førstehåndsomsetning fra utmark	16
3.3.4 Statstilskudd og refusjoner til jordbruket formidlet gjennom Næringsavdelingen	17
3.3.5 Statstilskudd til skogbruksnæringen formidlet gjennom Næringsavdelingen	17
3.4. Landbrukets betydning for Åsnes kommune	17
3.4.1. Bosetning og kulturlandskap	17
3.4.2. Sysselsetting	18
3.5. Landbruksforvaltningen i Åsnes kommune	19
3.6. Samarbeidspartnere i landbruksnæringen	19
4.0 LANDBRUKETS UTFORDRINGER	20
5.0 MÅLSETNINGER	21
5.1 Overordnede, nasjonale landbrukspolitiske mål og retningslinjer	21
5.2. Lokale målsettinger for landbruket	21
5.2.1 Konkrete mål for de ulike produksjonene	22
6.0 TILTAK OG STRATEGIER	24
6.1 Arealforvaltning/ressursvern	25
6.1.1 Vern av produktive landbruksarealer	25
6.1.2 Eiendomstruktur ved jordlov og konsesjonsbehandling	25
6.1.3 Bosetning på landbrukseiendommer	26
6.1.4 Hytteområder – beliggenhet	28
6.1.5 Massetak – bedre forvaltning av masseressursene i kommunen	29
6.1.6 Beitebruksplan	30
6.2 Jordbruk	31

6.2.1	Bruk av investeringsstøtte til tradisjonelt jord- og hagebruk gjennom BU-ordningen	31
6.2.2	Utvikling av økologisk jordbruksproduksjon	32
6.2.3	Jordbruksfaglig forsvarlig drift.	33
6.2.4	Stimulere til økt / stabilisert husdyrproduksjon	34
6.2.5	Utvikling av nisjeprodukter	35
6.2.6	Økt videreforedling av jordbruksprodukter	36
6.3	Skogbruk	37
6.3.1	Opprettholde et aktivt skogbruksmiljø	37
6.3.2	Skogbruksplanlegging - MIS registreringer	38
6.3.3	Øke skogkulturaktiviteten	39
6.3.4	Økt videreforedling av trevirke	40
6.3.5	Vegvedlikehold	41
6.4	Utmark	41
6.4.1	Økt utnyttelse av utmarksressursene	42
6.4.2	Elgforvaltning	42
6.5	Miljø / kulturlandskap	44
6.5.1	Områdetiltak Gjesåssjøen	44
6.5.2	Oppfølging av kulturlandskapsplan Åsnes Finnskog	45
6.5.3	Leplantning i jordbruksområdene	46
6.5.4	Tilrettelegging for ferdsel i kulturlandskapet	47
6.5.5	Vassdragsnær arealbruk	48
6.5.6	Område- og kulturlandskapsplaner generelt	49
6.6	Andre tiltak	50
6.6.1	Tiltak for fagmiljøet, nye brukere, m.m	50
6.6.2	Bioenergi	51

2.0 LANDBRUKSPLAN

2.1 GENERELT

Jordbruk, skogbruk og tilknyttede næringer utgjør en stor andel av den totale sysselsettingen på landsbasis. Landbruket utfører mange viktige oppgaver på samfunnets vegne, har ringvirkninger til annet næringsliv, og er en grunnpilar i utviklingen av distriktene.

I Stortingsproposisjon nr. 8 (1992-93) *Landbruk i utvikling* ble det anbefalt at det skulle utarbeides tiltaksrettede miljø- og ressursplaner for landbruket i den enkelte kommune. Dette er fulgt opp i St. mld. nr 29 (1996-97) *Regional planlegging og arealpolitikk*, St. mld. nr 17(1998-1999) *Verdiskaping og miljø - muligheter i skogsektoren* og St. mld. nr 19 (1999-2000) *Om norsk landbruk og matproduksjon*.

Landbruksdepartementet utga i 1993 en "veileder i oversiktsplanlegging i skogbruket" (M-0624). Departementet har videreført dette arbeidet og har i 1998 utgitt en "veileder i Landbruksplan, arbeid med tiltaksrettede oversiktsplaner i kommunene".

Jord- og skogbruket i Åsnes utgjør en enorm ressurs, og er grunnleggende for kommunens bosetting, næringsliv og økonomi. Som en av landets største landbrukskommuner er det spesielt viktig med en overordnet plan for næringen der landbrukets betydning blir belyst, og utviklingen fremover blir drøftet.

Verdiskaping, sysselsetting og bosetting er en hovedutfordring i tiden framover, for en kommune som Åsnes. Det er derfor viktig å integrere landbruket i kommuneplanleggingen. Ved å utarbeide en landbruksplan vil kommunen få et sektorinnspill til kommuneplanen. Planen vil være et forvaltningsverktøy for kommunen som landbruksmyndighet, og et grunnlag for utvikling innen landbruket. Landbruksplanen vil synliggjøre landbrukets interesser, verdier og samfunnsansvar, og vil sette landbruket på dagsorden i kommunepolitikken.

Landbruksbefolkningen gis gjennom arbeidet med planen muligheter til sjøl å være med på å påvirke utviklingen av landbruksnæringen i kommunen.

2.2 GJENNOMFØRING

I Næringskomiteens møte den 22.02.99 (sak 17/99) ble det vedtatt å igangsette arbeidet med landbruksplan.

Til gjennomføring av planprosessen ble det utpekt en **styringsgruppe** sammensatt på følgende måte:

Representanter fra landbrukets faglag:	Bondelag	1
	Bonde- og småbrukerlag	1
	Skogeierlag	1
	Utmarkslag	1
Politisk:	Næringskomiteen	1
Administrativt:	Landbruksetaten, jord	1
	Landbruksetaten skog	1
Sum		7

Styringsgruppa fikk følgende mandat:

Styringsgruppa skal innen 01.02.2000 legge fram en landbruksplan for næringskomiteen til politisk godkjenning. Planarbeidet skal legges opp med en bred deltagelse fra næringens utøvere og det forutsettes at det søkes samarbeid med andre kommunale, fylkeskommunale og statlige etater og avdelinger. Følgende arbeidsmåte og planprosess ble skissert:

- 1. Politisk vedtak i kommunen (næringskomiteen) om igangsetting av planarbeidet**
- 2. Næringskomiteen utarbeider et mandat og det utpekes ei styringsgruppe**
- 3. Landbruksetaten innhenter data og datagrunnlaget bearbeides av styringsgruppa**
- 4. Det utarbeides høringsutkast**
- 5. Høring**
- 6. Merknader fra høringen innarbeides i planen**
- 7. Ferdig plan**
- 8. Planen vedtas politisk av næringskomiteen i kommunen**
- 9. Planen tas inn som en del av grunnlaget ved arbeidet med rullering av kommuneplanen.**

Landbruksdepartementets "veileder for arbeid med tiltaksrettede oversiktsplaner (M-0691 B)" skal legges til grunn for arbeidet. Planen skal synliggjøre landbrukets interesser, verdier og samfunnsansvar, og den skal skissere utfordringer og muligheter for landbruket i tiden framover.

Det skal legges vekt på å innarbeide og utforme lokale retningslinjer for håndheving av jord-skog- og konsesjonslov med forskrifter. Dette gjelder f.eks. håndheving av boplikt, bruk av vilkår og nekting av konsesjon i konsesjonssaker, håndheving av foryngelsesplikten etter skogloven.

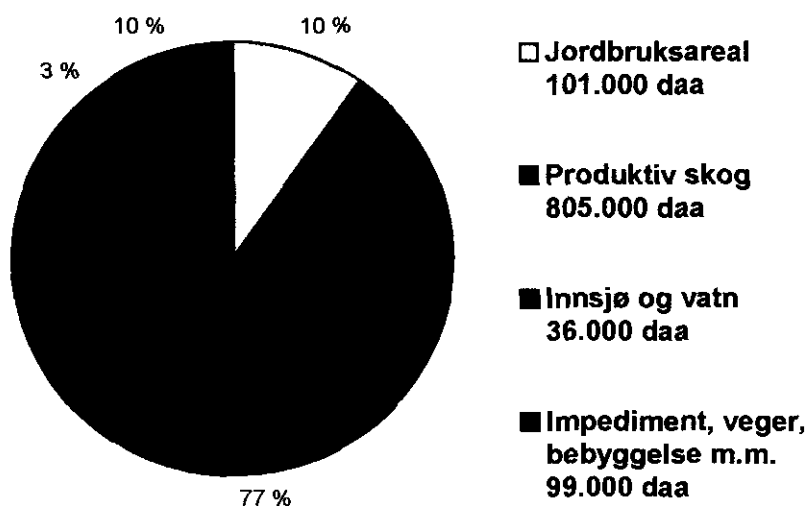
Næringsavdelingen har hatt ansvaret for sekretæriefunksjonen, og har innhentet data til planens statusdel.

Planarbeidet har blitt forsinket og utsatt i påvente av grunnlagsmateriale i form av kart og statistikker, samt på grunn av permisjoner, sykdom og bemanningssituasjonen ved Næringsavdelingen.

3.0 LANDBRUKETS STATUS I ÅSNES

3.1. AREALENE

Åsnes kommune har et totalareal på 1041 kvadratkilometer. Arealet fordeler seg på følgende arealtyper (fig 1):

Figur 1. Arealtyper i Åsnes kommune.

3.1.1 Jordbruksarealet

Det totale jordbruksarealet i kommunen er pr. 1999 ca. 101.000 dekar. Med det er Åsnes landets 8. største jordbrukskommune.

Jordbruksarealet ligger for det aller meste under den marine grense på ishavs- og elveavsetninger. Det er mye siltjord uten stein med varierende sandinnblanding, en jordart som er spesielt godt egnet for mekanisert potetproduksjon.

Åsnes kommune er da også en av de kommunene i landet med størst potetareal.

I hht landbruks- og jordbrukstetter var jordbruksarealet i drift fordelt på følgende produksjoner (tabell 1) :

Tabell 1. Driftsformer på det produktive jordbruksarealet

Produksjon	Areal, daa		
	1979	1989	1999
Korn og oljevekster	78 349	79 156	79 404
Potet	4 222	10 572	11 092
Grønsaker på friland inkl. kålrot til mat	410	235	281
Frukt og bær		43	62
For- og rotvekster, grønnsaker, silovekster	617	881	832
Eng og innmarksbeite	5 160	5 291	6 849
Annet åker- og hageareal inkl. brakk	2 127	2 067	476
Sum jordbruksareal i drift	90 885	98 248	98 996

I tillegg kommer jordbruksareal ute av drift, og som delvis i større eller mindre grad er i ferd med å gro igjen med skog. Dette kan dreie seg om anslagsvis 2.000 dekar og tendensen er økende areal.

3.1.2 Skogbruksarealet

Det totale produktive skogarealet er beregnet til 805.000 dekar. Bonitetsfordeling på dette arealet er vist i tabell 2.

Tabell 2. Bonitetsfordeling på det produktive skogarealet.

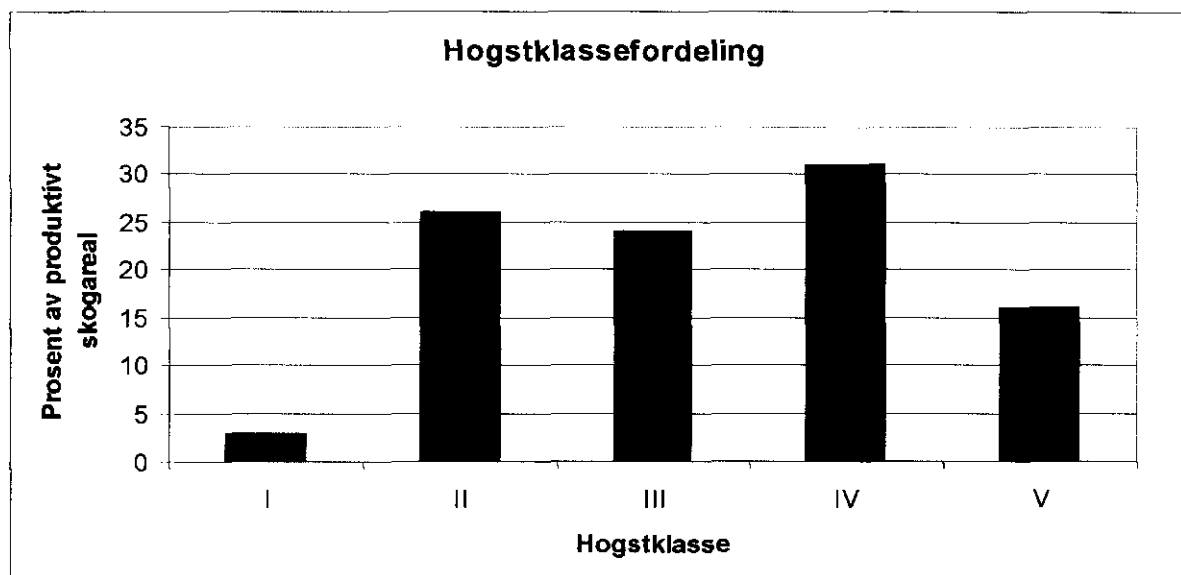
Bonitet:	Areal i dekar:	Areal i prosent:
Høg (20 og høyere)	47.000	5,8
Middels (17)	169.000	21,0
(14)	270.000	33,5
Låg (11)	166.000	20,6
(8 - 6)	153.000	19,0
Totalt	805.000	100,0

Den stående kubikkmassen i Åsnes-skogene er anslått til ca. 8,5 mill m³. Med dagens tømmerpris tilsvarer dette en antatt førstehåndsverdi på omlag 2,5 milliarder kroner!

Produksjonsevnen er beregnet til ca. 350.000 m³ pr. år. Dette er hva skogen teoretisk kunne produsert dersom skogskjøtselen til enhver tid var optimal over hele arealet. Med dagens skogtilstand er tilveksten i Hkl. III, IV og V i underkant av 300.000 m³ pr. år. Dersom vi regner med at en del arealer og tømmer tas ut av prognosene på grunn av driftsforhold, miljøhensyn og økonomi, virker dagens avvirkningsnivå på mellom 200.000 m³ og 240.000 m³ i året å ligge på et fornuftig nivå omkring balansekvantumet.

Hogstklasser er et uttrykk for skogens aldersfordeling med klasse I som snau mark, II ungskog, III og IV produksjonsskog og V som hogstmoden skog. Hogstklassefordelingen for kommunen går fram av fig. 2. Vi har en "sunn" hogstklassefordeling med ca., 25% Hkl. II, 25% Hkl. III, 30% Hkl. IV og 15% Hkl. V. Anslagsvis 3-5% av arealet er ikke forynget etter hogst.

Treslagsfordelingen er ifølge en skogoversikt utarbeidet av Glommen skogeierforening i 1988: 54 % gran, 40 % furu og 6 % lauv. I tiden etter dette antas det at andelen lauvskog er økende, og det er en klar tendens til at furu overholdes lengre en gran. Furu og lauvandelen er derfor noe høyere i dag.

Figur 2. Hogstklassefordeling på det produktive skogarealet

Det produktive skogarealet i kommunen fordelte seg i 2000 på følgende eierkategorier (tabell 3):

Tabell 3. Fordelingen av det produktive skogarealet på eierkategorier

Eierkategori:	Areal i dekar	Areal i prosent
Privat skog	727.720	90,4
Kommuneskog	57.960	7,2
Statskog	15.295	1,9
Kirkeskog	4.025	0,5
Produktivt areal	805.000	100,0

Den dominerende delen av skogen er i privat eie.

3.1.3 Andre arealer

Egentlige fjellområder har vi ikke i Åsnes, mens myrarealene er relativt store. Myr ble tradisjonelt utnyttet i landbruket til slått og strø og i de seinere årene til industriell torvstrøproduksjon. I tillegg er de spesielle fuglebiotoper og har spesielle plantesamfunn. Vann/vassdrag hadde stor betydning i det gamle selvhusholdningssamfunnet og har i dag stor rekreasjonsbetydning.

3.2. PRODUKSJON

3.2.1 Antall eiendommer (eierenheter)

Ved siste fullstendige landbrukstelling i 1989, var Åsnes den kommunen i landet med flest jord- og skogbrukseiendommer (tabell 4).

Tendensen i Åsnes er den samme som for landet som helhet, en nedgang i antall enheter og en økning/oppbygging av ressursene på de gjenstående brukene (tabell 5).

Tabell 4. Antall landbrukseiendommer med minst 5 dekar jordbruksareal og 25 dekar produktiv skog

År	1979	1989	okt. 2001 ¹⁾
Antall eiendommer totalt	1 734	1 625	1 522
Antall eiendommer med jordbruksareal > 5 daa	1 496	1 419	1 329
Antall eiendommer med skogareal > 25 daa	851	821	-

1) fra Landbruksregisteret

Tabell 5. Antall jordbrukseiendommer fordelt på størrelseskategori

Eiendomsstørrelse	Antall eiendommer	
	1989	okt. 2001
5 - 9		118
10 - 19	378	239
20 - 49	427	374
50 - 99	338	289
100 - 199	182	183
200 - 499	79	104
> 500	15	22
Sum	1 419	1 329

Arbeidsmengden for landbruksforvaltningen når det gjelder henvendelser og en del typer søknader er proporsjonalt med antall eiendommer/eierenheter.

Salgshyppigheten av landbrukseiendommer i løpet av de siste årene er ca. 75 pr. år og de årlige variasjonene antas å være mer tilfeldige (tabell 6).

Tabell 6. Landbrukseiendommer større en 5 daa overtatt ved konsesjon eller egenerklæring

Overdragelse/år	1997	1998	1999	2000
Konsesjonssaker	40	18	16	27
Egenerklæringer	52	40	69	43

Dersom vi definerer en skogeiendom som en enhet med mer enn 10 dekar-produktiv skog, hadde vi i 1989 en fordeling på eiendomsstørrelse som vist i tabell 7.

Tabell 7. Antall skogeiendommer fordelt på størrelseskategori

Eiendomsstørrelse	Antall eiendommer
10 - 24	245
25 - 99	318
100 - 249	179
250 - 499	95
500 - 999	84
1.000 - 1.999	57
2.000 - 4.999	60
> 5.000	28

Tabellen viser at de er stor spredning i størrelsen på skogeiendommer, fra de helt små til kommunens største skogeiendom som er Åsnes kommuneskoger på totalt ca. 58.000 daa. 821 eiendommer har mer enn 25 dekar skogareal.

3.2.2 Antall driftsenheter (brukerenheter jordbruk)

Jordbrukstelingen fra 1999 viste at det da var 532 jordbrukseiendommer i drift som selvstendig enheter. Dette er en klar nedgang fra Landbrukstelingen i 1989 (tabell 8). Det gjennomsnittlige jordbruksarealet pr. driftsenhet har i samme tidsperiode økt fra 107 daa til 186 daa.

Tabell 8. Antall driftsenheter (brukerenheter) i jordbruket

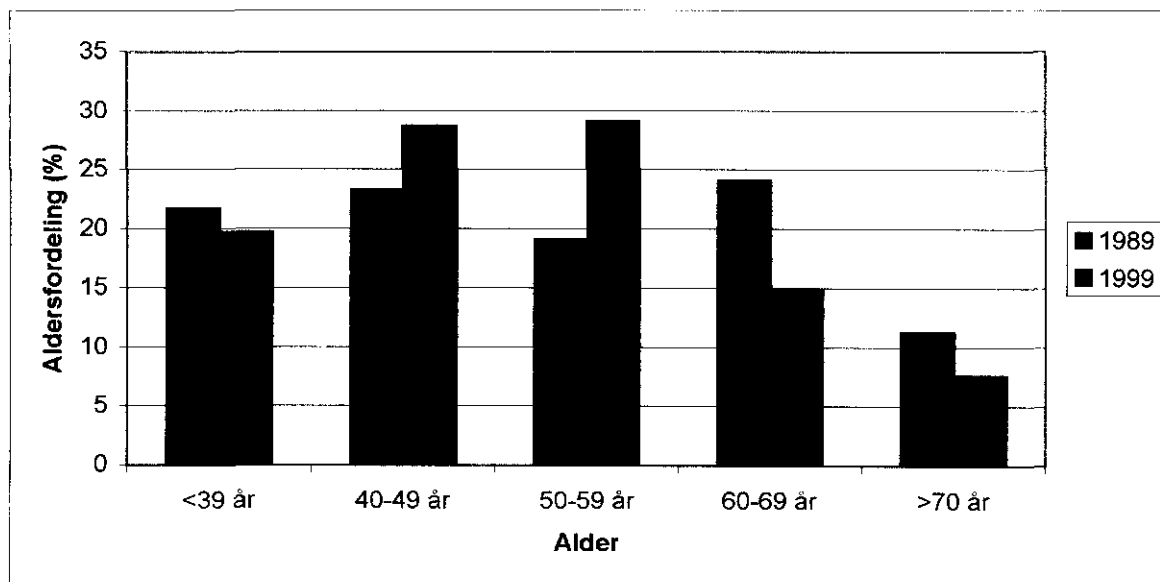
År	1979	1989	1999
Antall driftsenheter	994	913	532

Tabell 9. Bortleid jord - antall eiendommer og dekar jordbruksareal

År	1979	1989	1997	1999	2000
Antall eiendommer			731	791	800
Antall dekar	21 553	29 609	32 496	36 114	36 525

Nedgangen i antall driftsenheter skyldtes hovedsakelig bortleie av jorda (tabell 9) på små og middels store bruk som tilleggsjord til etablerte brukere. I de seinere årene har en også fått et økende salg av jordbruksareal til rasjonaliseringsformål. I 1999 ble 34,7% av jordbruksarealet i Åsnes bortleid, og det er større og større eiendommer som leies bort.

Landbruket har de siste år slitt med å rekruttere nye brukere og ungdom til næringen. Figur 3 viser utviklingen i alderssammensetning for aktive brukere i Åsnes i perioden 1989-1999. Det er her en positiv utvikling i og med at det har blitt færre brukere over 60 år og flere mellom 40 og 60.

Figur 3. Alderssammensetning på aktive brukere i Åsnes 1989 og 1999

3.2.3 Planteproduksjon

Etter krigen har det vært en sterk dreining fra husdyrproduksjon til planteproduksjon for salg, med korn som den dominerende veksten.

Korn og frøproduksjon

Kornproduksjonen økte fra ca. 23.000 dekar i 1949 til ca. 80.000 på slutten av 70-tallet og har deretter ligget stabilt på dette nivået. Gjennomsnittlig areal pr. driftsenhet har økt fra 85 daa i 1979 til 158 daa i 1999.

Av korndyrkinga er det nå omtrent like mye bygg og havre, mens det tidligere var havre som den dominerende kornarten. Hvetedyrkingen har relativt beskjedent omfang, ca. 1.200 dekar i 1997 og 1998. Det statskontrollerte såkornarealet var i 2001 4382 daa eller ca 2,6 av Norges produksjon.

Potetproduksjon

De siste 12-15 årene har vi hatt stor potetproduksjonen i Åsnes og fått et sterkt fagmiljø såvel innen settepotetdyrking som mat- og industripotetproduksjon. Det er ca 180 brukere som har poteter og dette utgjør ca 34 % av antall driftsenheter. Potetarealet ligger nå i overkant av 10.000 dekar og økte fra 4.222 dekar i 1979 til 13.227 dekar når det var på topp i 1997. Vi er fortsatt en av Norges aller største potetkommuner, og i noen av toppårene var vi den største. Åsnes hadde i 2001 1035 daa settepotetproduksjon, noe som tilsvarer 14,5 % av Norges settepotetareal.

Bærproduksjon

Jordbærproduksjonen burde være en lønnsom tilleggsnæring for mange brukere, og arealet burde kunne økes vesentlig. I dag ligger arealet på 42 dekar mot 70 dekar i 1997.

Frukt-, grønnsaks- og bærproduksjonen er beskjeden, hovedsakelig p.g.a. klimatiske forhold. For grønnsaker og bær kan mangel på produksjonsmiljø m.v. også være en årsak.

Grønnsakproduksjon

Grønnsakproduksjonen er i stor grad avhengig av leveransemulighetene og dette så en klart i forbindelse med forsøksprosjektet en hadde med flere grønnslag på Finnskogen for noen år siden. Det var dette som var problemet og ikke det dyrkingsmessige. Grønnsaker kan gi relativt stor inntekt pr. arealenhet, men er arbeidskrevende og brukeren må sette seg godt inn i produksjonen

Spesielt når det gjelder gulrot har vi naturgitte muligheter for en større produksjon. Denne var da også vesentlig større for noen årtier tilbake.

Økologisk produksjon

Omlagging til økologisk drift fikk sine økonomiske tiltak i 1990.

Fra sin spede start har antall garder som driver helt eller delvis økologisk kommet opp i 9 bruk i år 2000 og disse har nå et samlet godkjent omlagt areal på 565 dekar. Omlagging til økologisk drift et statlig jordbrukspolitisk satsingsområde.

Vatning

Totalarealet som kan vatnes i Åsnes er ca. 18.400 dekar som utgjør ca. 18% av det dyrka arealet. Mye av den dyrka jorda ligger vassdragsnær, og det er mulighet for ytterligere utbygging av vatningsanlegg. At så stort areal kan vatnes betyr mye for årsikker vekst og mulighet for valg av kravfulle vekster.

3.2.4 Husdyrhold

Tabell 10. Husdyrhold fordelt på dyreslag

Nøkkeltall	1979		1989		1999		2000	
Dyreslag\ antall	Dyr	Brukere	Dyr	Brukere	Dyr	Brukere	Dyr	Brukere
Melkekuer	411	55	385	35	329	19	256	14
Ammekuer	-	-	-	-	129	20	129	20
Andre storfe	626	63	596	44	1 153	32	1 153	32
Hester	81	44	67	31	94	23	101	26
Sauer	649	66	400	32	553 ¹⁾	17	982 ¹⁾	23
Avlspurker	257		255	25	186	15	165	14
Slaktegriser	2 722	164	1 461	56	2 810	23	2 827	17
Verpehøner	6 112	89	29 614	36	36 468	23	32 526	20
Kyllinger	494	-	10 920	4	109 683	6	252 091	7
Minktisper	537		869		0	0	0	0
Blå- og sølvrev	176	5	1 000	10	200	1	220	1

¹⁾ Definisjonen for sau er endret slik at også de som ikke skal lamme nå er med i statistikken.

Mjølke- og storfekjøttproduksjon

Innen mjølkeproduksjon har det vært en markert nedgang de siste årene, mens innen kjøttproduksjon på storfe har det blitt flere brukere og dyr (tabell 10). Gjennomsnittlig buskapsstørrelse var i år 2000 på 18,2 mjølkekyr. I tillegg har antall ammekyr i kommunen hatt en stor økning de siste 10 år fra 0 til 129 stk. Gjennomsnittlig mjølkekvote i Åsnes var i år 2000 på ca. 98.000 l. mot landsgjennomsnittet på ca. 76.000 l.

Både Fellesbeitet ved Trangen og to samdrifter er viktige for å opprettholde den mjølkeproduksjonen vi nå har.

Sau

Da rovdyrangrepene startet på begynnelsen av 80-tallet fikk vi en stor nedgang i saueholdet, og var nede i 400 vinterforede sauer i 1989 (tabell 10). De siste årene har vi imidlertid hatt en sterk økning i det flere yngre brukere satser på denne produksjonen i de sentrale og vestre delene av kommunen. I den østre delen av kommunen er det nå tilnærmet tomt for sau.

En stor utfordring for framtidig utnytting av utmarksressursene vil være rovdyrforvaltningen. Figur 4 viser at det har vært stor variasjon i tapene. I de senere årene har det vært et økende tap p.g.a gaupe, mens ulven var det store problemet på 80-tallet og bjørn tidlig på 90-tallet.

Svinekjøttproduksjon

I Åsnes burde vi ha en områdefordel p.g.a den store fôrkomproduksjonen, samt mye frasorterte vrakpoteter. Med bakgrunn i dette er produksjonen i dag beklagelig liten.

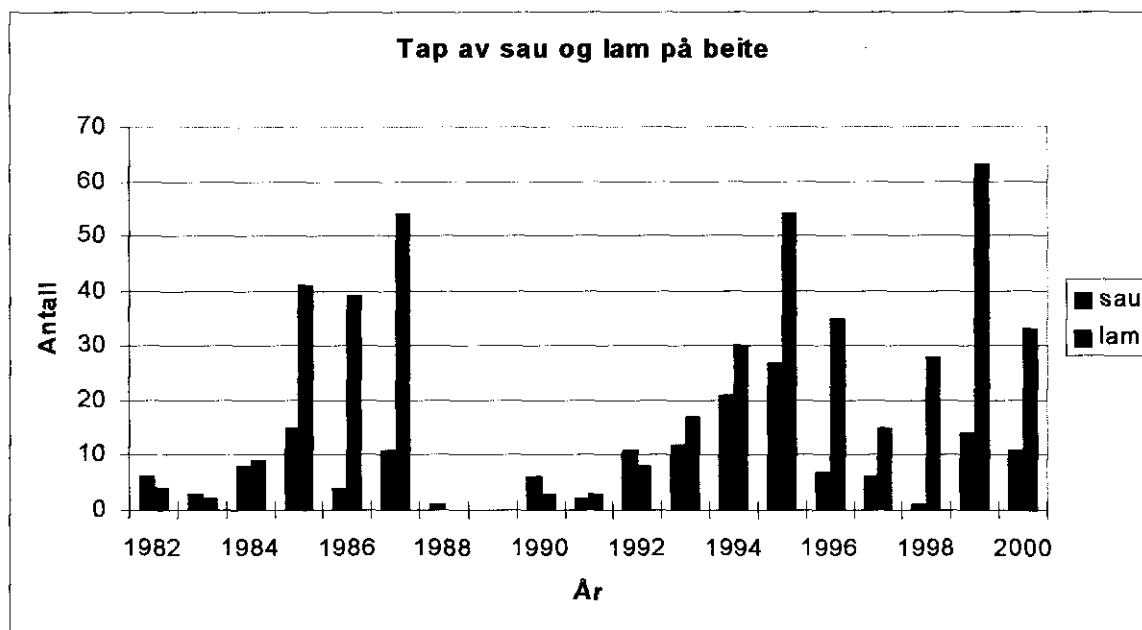
Fjørfe

Åsnes er blitt en fjørfe-kommune først og fremst på kontrakter med Samvirkekylling og produksjon av rugeegg, liv- og slaktekyllinger. Her har vi et eksempel på at påvirkning og veiledning fra landbruksforvaltningen kan gi resultater i og med at det er få brukere som har satset i nabokommunene.

Pelsdyr

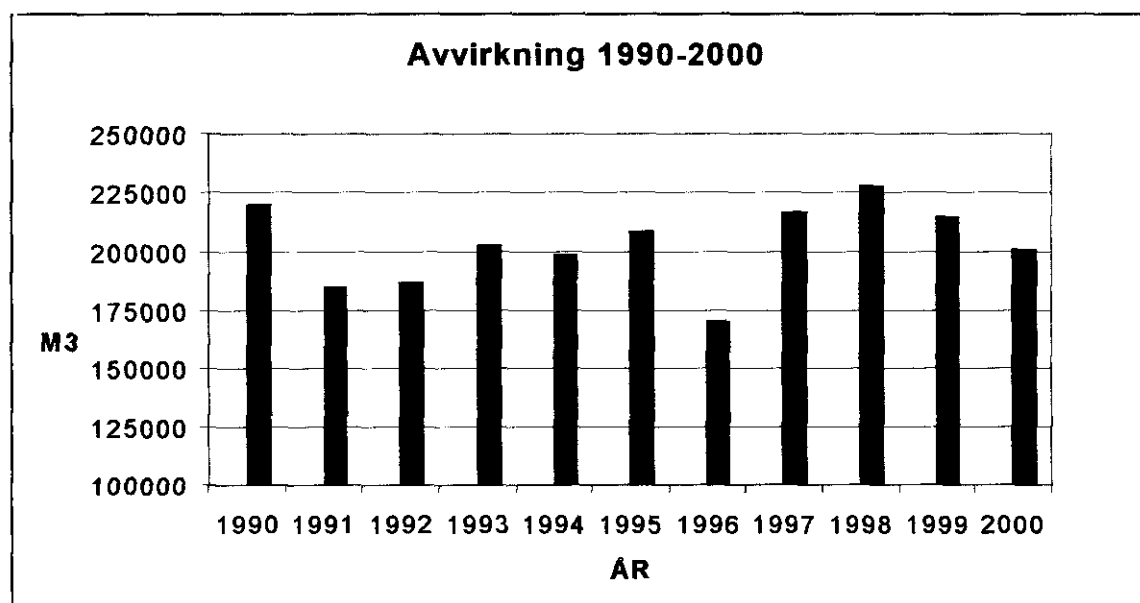
Det ble satset mye på pelsdyr på 80-tallet såvel i Åsnes som på landsplan, mye p.g.a. sentrale politiske signaler. Denne produksjonen har nå nær falt bort bla. p.g.a. økonomien, som er svært varierende fordi den er priggitt verdensmarkedet.

Figur 4. Tap av sau og lam på beite 1982-2000

3.2.5 Tømmeravvirkning

I Åsnes kommune er det en stabil tømmeravvirkning omkring 200.000 m³ (fig. 5), og er dermed blant **kommunene i landet med størst avvirkning**. Samtidig er vi den kommune i landet som leverer mest spesialtømmer. Vi har enkle driftsforhold med høy mekaniseringsgrad. Dette gir låge driftskostnader og en rotnetto som ligger langt over gjennomsnittet for landet. Åsnes kommune er således av de absolutt tyngste skogkommuner i Norge.

Figur 5. Avvirkning i Åsnes 1990-2000.

Glommen skogeierforening har i en ressursoversikt fra 1989 beregnet at et brutto balansekvantum da lå på ca. 260.000 m³, og de mener kvantumet kan økes til 340.000 m³ pr. år om 50 år dersom skogen skjøttes riktig. Erfaringsmessig har prognosene i eldre skogbruksplaner hvert noe optimistiske, og en del av produksjonspotensialet er ikke realiserbart p.g.a miljøhensyn, økonomiske nullområder m.m.

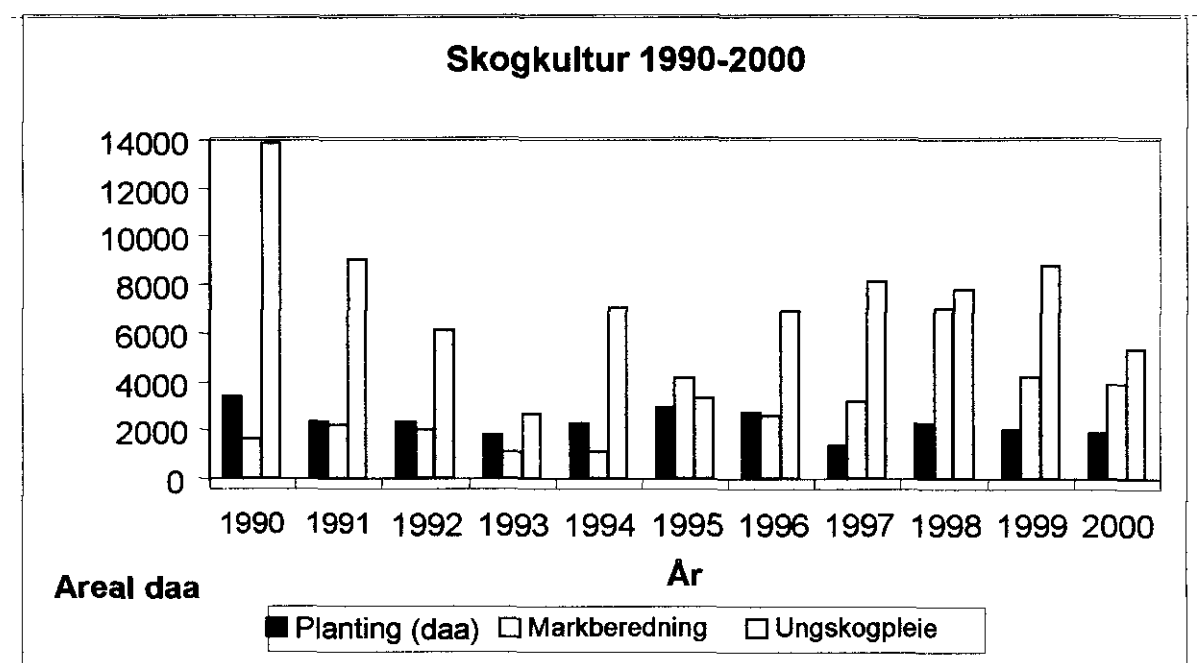
3.2.6 Skogavgift og skogkultur

Gjennom skogavgiftsordningen får skogoppsynet en god oversikt over investeringsnivået i skogkultur. Skogavgiftordningen er en fondsavsetning hvor det avsettes fra 8 - 25% av bruttobeløpet ved salg av tømmer. Kontoen administreres av skogoppsynet v/ skogbruks-sjefen i kommunen. Avsatt skogavgift føres ikke til inntektsbeskatning før pengene tas ut av kontoen. Skogeier anmoder skogoppsynet om utbetaling av skogavgift til skogkultur som markberedning, såing, planting, ungskogpleie m.m. Skogoppsynet på sin side bekrefter ved utbetaling av skogavgiften at tiltaket som er utført er faglig, økonomisk og miljømessig forsvarlig. Det foretas stikkprøvekontroll.

Investeringsnivået i skogkultur i Åsnes er lavere enn ønskelig (fig. 6). Det utføres planting på 2- 3000 dekar årlig og markberedning på omlag like stort areal med store årsvariasjoner.

Avvirkningsarealet er til sammenlikning fra 8- 10.000 dekar årlig.

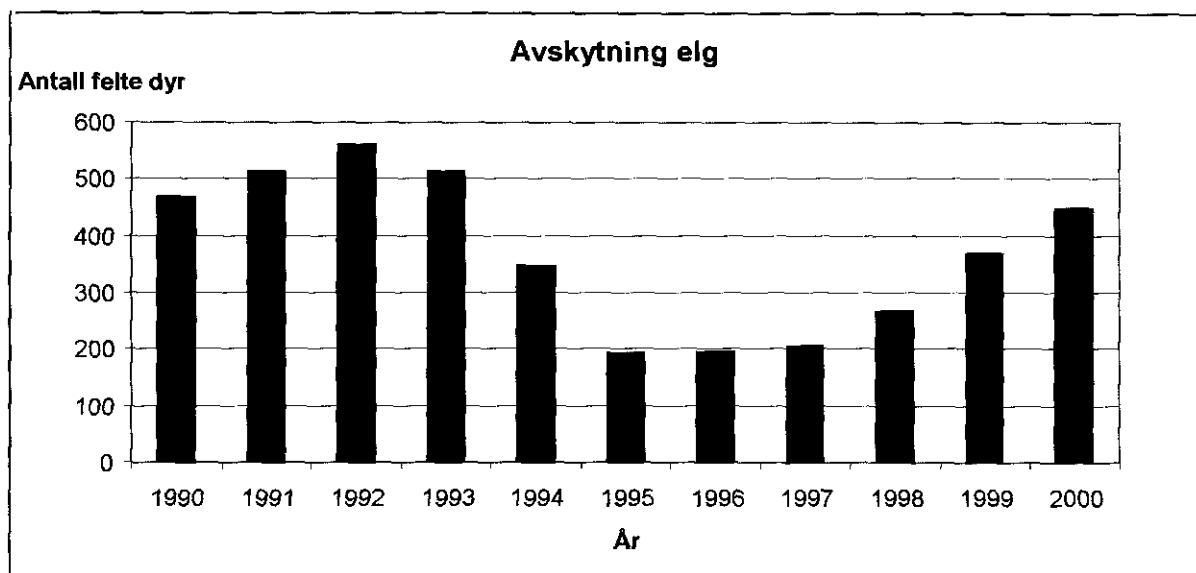
Det låge investeringsnivået er bekymringsfullt. Det er derfor gjennom flere år gjennomført en skogkulturkampanje, "prosjekt skogkultur", med en heltidsansatt prosjektmedarbeider. Det er også laget en foryngelsesstrategi for skogen i Glåmdal, som et samarbeidsprosjekt for alle kommunene i regionen.

Figur 6. Areal med utførte skogkulturtiltak i perioden 1990-2000.

3.2.7 Utmarksnæringer

Det høstes årlig for store verdier i utmarka. Av den tradisjonelle utmarksutnyttelsen er det jakta som har størst betydning. Fig 7 viser avskyting av elg i siste ti års periode.

Figur 7. Avskyting av elg i perioden 1990-2000

Elgstammen har gjennom de siste 30 årene hatt betydelige svingninger, og det ser nå ut til å gå mot en tredje bestandstopp på 20 år. Stor elgtetthet og høyt beitepress over tid kan føre til store skader på skog under foryngelse, spesielt i vinterbeiteområdene. En målsetning for årene framover må være å stabilisere elgstammen på et optimalt nivå, der det tas hensyn til både økonomiske og biologiske forhold.

Rapportering av felte rådyr viser en avskyting på i underkant av 100 dyr årlig de siste årene, men det virkelige antallet er trolig høyere. Rådyrstammen er nå langt mindre enn i 80 årene og første halvdel av 90- tallet.

Også småviltjakt blir drevet i stort omfang, samt jakt på en sterkt økende beverstamme.

Utmarksbeite er en viktig ressurs som nå spesielt blir utnyttet i de vestlige delene av kommunen. På Finnskogen blir beiteressursene utnyttet i liten grad på grunn av faren for angrep av store rovdyr. Områdene øst for Glomma er i dag kjerneområde for bjørn og forvaltningsområde for ulv. Beitebruken blir i dag organisert gjennom Øvre Solør sauesankelag, og det er påbegynt organisering av beitelag for dyreeiere i den sørvestlige delen av Vestmarka, og for området Kjølaberget, Hollarberget og Skjeppåsen.

Andre utmarksressurser som blir utnyttet er fiske, bær, sopp never, torv m.m. Bærplukking for salg hadde for noen år siden et temmelig stort omfang, men generasjonskifter og rovdyrfrykt har redusert dette.

Det blir drevet med utmarksbasert turisme i form av bortbygsling av hyttetomter, korttidsutleie av hytter og koier, villmarkscamp og utleie av fiskerettigheter.

Det er enda en forholdsvis lav utnyttelses- og foredlingsgrad på utmarksproduktene i kommunen. Det kan således ligge store framtidige utviklingsmuligheter innen utmarkssektoren.

3.3. ØKONOMI I LANDBRUKET

Tabell 11. Førstehåndsomsetning fra landbruk og utmark i Åsnes (tall i 1.000 kr)

Førstehåndsomsetning og tilskudd fra landbruk og utmark i Åsnes				
	1997	1998	1999	2000
Førstehåndsomsetning jordbruk	158 800	161 200	160 600	141 300
Førstehåndsomsetning skogbruk	91 000	91 600	85 800	76 300
Førstehandsverdi utmark	1 600	2 000	2 700	3 200
Sum førstehåndsomsetning landbruk og utmark	251 400	254 800	249 100	220 800
Tilskudd utbetalt gj. Næringsavdelingen, jord	27 700	31 200	32 800	33 300
Tilskudd utbetalt gj. Næringsavdelingen, skog	2 100	2 700	2 700	2 500
Sum tilskudd formidlet gj. Næringsavdelingen	29 800	33 900	35 500	35 800
Totalsum førstehandsverdi og tilskudd	281 200	288 700	284 600	256 600

At omsetningen varierer (tabell 11 og 12) skyldes i stor grad avlingsvariasjoner for hovedproduktene korn og poteter, og variasjon i tømmeravvirkning. Videre har produktprisene for tømmer og korn hatt en nedadgående trend. Allikevel har vi en årlig førstehåndsomsetning mellom 220 og 250 mill. kr.

3.3.1 Førstehåndsomsetning fra jordbruket

Tabell 12. Årlig omsetning av ulike landbruksprodukter (tall i 1.000 kr)

Produkt	1997	1998	1999	2000
Mjølke	7 000	7 000	7 500	6 400
Kjøtt	10 500	10 900	13 200	16 200
Egg	13 200	11 600	11 400	10 500
Korn, frø	62 000	67 100	61 800	53 500
Potet	50 300	46 500	45 300	37 700
Annen omsetning	15 700	18 100	21 500	17 000
Sum omsetning	158 700	161 200	160 700	141 300

3.3.2 Førstehåndsomsetning fra skogbruket

Årlig gjennomsnittlig avvirkning siste 10 år er 222.847 m³, med en gjennomsnittlig årlig bruttoverdi på kr 78.831.508,-.

Hogsten i 2000 utgjorde 200.735 m³, og dette tømmeret hadde en bruttoverdi på kr. 67.207.495,-. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig kubikkmeterpris på kr. 335,-.

I tillegg til dette kommer vedhogst og annet som går utenom skogavgiftsregnskapet, anslagsvis 5.000-10.000 m³.

3.3.3 Førstehåndsomsetning fra utmark

Den gjennomsnittlige elgavskytningen siste ti år er ca. 410 dyr. Dersom det brukes en kilopris på kr 60 og en gjennomsnittsvekt pr. dyr på 135 kg, gir dette en årlig brutto kjøttverdi på kr 3,3 mill. kr. Det er i tillegg til kjøttverdien betydelige ringvirkninger av elgjakt; leie av jaktrettigheter, våpen, utstyr, overnatting m.m.

Dersom all småviltjakt blir bortleid til markedsverdi vil dette tilsvare omkring 1.500.000,- kr/år. Her er også ringvirkningene betydelige.

Det blir i tillegg omsatt for betydelige summer i annen utmarksnæring som hytteutleie, fiske bær m.v.

3.3.4 Statstilskudd og refusjoner til jordbruket formidlet gjennom Næringsavdelingen

Det finnes en rekke tilskuddsordninger i jordbruket. Av vel 32 mill. kroner som tilkom jordbruket i Åsnes i 1999 er den største potten, 25,7 mill kr. areal- og kulturlandskapstillegg. Andre store poster er endret jordarbeiding med 3,6 mill. og avløsertilskudd ved ferie og fritid 1,5 mill. kroner.

1979	-	kr	9.323.388
1989	-	kr	9.999.580
1999	-	kr	32.752.875

Inntektsutviklingen i jordbruket er generelt negativ med reduserte priser på de fleste jordbruksprodukter og økte kostnader og avgifter for bonden. Omkring halvparten av de reduserte produktprisene antas å ha blitt kompensert i form av tilskudd.

3.3.5 Statstilskudd til skogbruksnæringen formidlet gjennom Næringsavdelingen

Det ble i 2000 utbetalt 1.314.727 kr i statstilskudd til skogkulturtiltak og vegbygging i Åsnes. Videre ble det utbetalt 318.330,- i tilskudd til manuell førstegangstynning. Bruk av skogavgift til investeringer i skogen utløser i tillegg en skattefordel. Denne skattefordelen tilsvarer et direkte tilskudd på ca. 10% av brutto investering i skogen. For 2000 vil det si ca. 700.000 kr. Det ble dessuten gitt tilskudd fra Landbrukets utviklingsfond til "Prosjekt skogkultur" på 210.000 kr. Dette kommer alle skogeiere til gode i form av tilbud om gratis veiledning og bistand innen skogkultur.

Samlede tilskudd til skognæringen er dermed ca. 2,5 mill. kr pr. år.

3.4. LANDBRUKETS BETYDNING FOR ÅSNES KOMMUNE

3.4.1. Bosetting og kulturlandskap

Et aktivt jordbruk er en forutsetning for at vi skal kunne bevare vårt kulturlandskap. Landbruket er også grunnpilaren i vår spredte bosetting med mange grender omkring i kommunen som fortsatt er livskraftige.

I næringsutviklingssammenheng og særlig for turismen er det å opprettholde en viss bosetting og et vakkert kulturlandskap en viktig grunnpilar.

Dette åpne landskapsbildet med tilhørende bosetting har en viktig opplevelseskvalitet for såvel lokalbefolkningen som tilreisende, og bør derfor ikke forringes.

Fast bosetting med aktiv drift bør være en overordnet målsetting. Bosetting er det lettest å få til på småbrukene, som har en stor tiltrekningskraft også på ressurspersoner utenfra dersom de bys ut for salg.

3.4.2. Sysselsetting

Landbrukets betydning for sysselsettingen i Åsnes går ikke direkte fram av tilgjengelig statistikk. Under utarbeidelsen av denne planen er det innhentet opplysninger om dette fra flere kilder. Ved kartlegging av sysselsetting direkte i jord- og skogbruk er det brukt tall fra utvalgs- og jordbrukstallinger, utført av Statistisk sentralbyrå. Opplysninger om annen sysselsetting som direkte kan knyttes opp mot primærnæringene er hentet inn via direkte kontakt med et stort antall virksomheter og bedrifter. Tabell 13 viser antall årsverk tilknyttet landbruket i Åsnes.

Tabell 13. Antall årsverk innen primærproduksjon og virksomheter tilknyttet denne (2001)

Næringsgruppe	Årsverk
Jordbruk inkl. eier familie og ansatte	286
Skogbruk inkl. eier familie og ansatte	45
Trebearbeidende bedrifter	197
Bygningsentreprenører, elektrikere, rørleggere m.m.	38
Transport, anleggsentreprenører, skogsentreprenører	47
Verksteder/forretninger	24
Foredling/salg av planteprodukter	66
Regnskapskontorer/avløserlag/veterinærer	36
Forvaltning/skole/forskning	32
Skogkontorer, administrasjon, skogsarbeidere	17
Grus- og bergverk	4
Gårdsturisme/rideskole/hest	4
Sum sysselsatte	796

Et anslag på ca. 800 årsverk viser at sysselsetting i eller direkte tilknyttet landbruket gir en grunnplattform for bosetting og sysselsetting i Åsnes. Det blir også utført et ikke ubetydelig antall årsverk i kommunen indirekte knyttet opp mot primærnæringen. Her kan nevnes bank, forsikring, forretninger og ulike serviceleverandører.

Til sammenligning viser tall fra SSB at det i nov 2000 var 2083 heltidsarbeidstakere og 966 deltidsarbeidstakere som er bosatt i kommunen.

Dersom en som et tankeeksperiment forestiller seg at skogen hadde dødd av forurensning og jordbruket ble nedlagt, ville de negative ringvirkningene også innen helt andre yrkesgrupper bli meget store.

3.5. LANDBRUKSFORVALTNINGEN I ÅSNES KOMMUNE

Landbruksforvaltningen i Åsnes er fra 01.01.02 en egen resultatenhet kalt næringsavdelingen.

Ved avdelingen er det i dag 8,1 årsverk som i hovedsak arbeider med landbruk. Årsverkene er fordelt på følgende områder:

Jordbruk	4,0
Skogbruk inkl viltforvaltning	3,1
Landbruksvikar	1,0

Landbruksforvaltningen har i de senere årene hatt ubesatte stillinger, permisjoner og sykdom som har medført en god del etterslep i saksbehandlingen. Dette har også ført til at planlegging og rådgiving er sterkt redusert.

Gjennomføring av tiltakene i landbruksplanen betinger at landbruksforvaltningen har tilstrekkelige ressurser.

3.6. SAMARBEIDSPARTNERE I LANDBRUKSNÆRINGEN

Det er mange aktører i landbruksnæringen, og det stilles stadig større krav til effektivitet og utøvelse av næringen. Et godt samspill mellom de ulike aktører er viktig for en positiv og framtidsrettet utvikling både innenfor næringen sjøl og i forhold til andre samfunnsgrupper. Det er også svært viktig å skape relasjoner som fremmer kunnskap og forståelse mellom næringen og et storsamfunn som blir stadig mer urbanisert.

Noen av de viktigste aktørene innenfor landbruksnæringen i kommunen i tillegg til eiere/brukere av landbrukseiendommer er:

Bondelagene, Bonde- og småbrukerlagene, Åsnes skogeierlag, Solør økologiske landbrukslag, Øvre Solør Sau- og Geitavlslag, Solør Birøkerlag, Solør Produsentlag, Solør Produsentforening, Glåmdal Svineavlslag, Solør-Odal Pelsdyrlag, utmarkslagene, forsøksringene samt foredlingsbedrifter og andre landbruksrelaterte bedrifter.

Mellom kommunens næringsavdeling og landbruksnæringen er det opprettet to kontaktutvalg, et for skogbruk og et for jordbruk. Gjennom kontaktutvalgene utveksles informasjon, samordnes ulike tiltak og planlegges felles møter.

4.0 LANDBRUKETS UTFORDRINGER

Landbruket må forholde seg til en rekke generelle rammebetingelser:

- WTO (Verdens Handelsorganisasjon)
- EØS (Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet)
- Synkende lønnsomhet
- Holdninger både innen næringen og utenfor
- Rasjonalisering, sammenslåing og nedlegging av bruk
- Miljø / kulturlandskap
- Press på nedbygging av landbruksarealer
- Sertifisering / dokumentasjon
- Interessesmotsetninger i utmarka
- Rekruttering, passive eiere

Skogbruket i Norge har mange utfordringer framover, bl.a:

- Lavere tømmerpriser
- Økte kvalitetskrav fra tømmerkjøperne, både til miljøsertifisering, tømmerkvalitet og krav om jevn levering.
- Økte miljøkrav fra myndigheter, marked og interesseorganisasjoner
- Reduserte statsbidrag

Dette fører til redusert aktivitet både når det gjelder avvirkning og skogkultur. En stadig større del av skogressursene blir uutnyttet, og inntektene for skogeierne reduseres. Både sagtømmer og massevirke av gran ser på lengre sikt ut til å falle i pris selv om det kan være årlige og sesongmessige variasjoner. Det er allikevel enkelte lyspunkter; Det er grunn til å tro at spesielle kvaliteter og sortimenter som kvistfri furu og skjøttet lauvvirke vil bli bedre betalt i framtida. Det blir også arbeidet mer intensivt en tidligere med å utvikle nye produkter av trevirke.

Det er i første rekke reduserte driftskostnader som har gjort at skogbruket har klart å opprettholde lønnsomheten på et akseptabelt nivå. Dette har gått sterkt ut over sysselsettingen i næringen. I Åsnes har vi i dag bare 8-10 skogsarbeidere igjen som driver manuelt skogsarbeid. I henhold til folketellinga i 1950 oppga 1157 at de hadde skogbruk som hovedyrke. Utviklingen på den driftstekniske siden har vært enorm, og det er tvilsomt om det framover vil være mulig å redusere kostnadene i takt med synkende tømmerpris. Rotnettoen vil da gå ned.

En annen viktig utfordring vi står overfor i skogbruket generelt er den enkelte eiers forhold til sin skogeiendom og sitt forvalteransvar. Skogloven har "frihet under ansvar" som bærende prinsipp. Utviklingen viser en stadig dårligere oppfølging på skogkultursektoren, og dersom vi ikke makter å snu denne tendensen, må lovverket brukes sterkere.

Innen jordbruket er økonomien stadig blitt svakere innen korndyrking. Etter hvert som inntekter og driftsutgifter nærmer seg hverandre i større og større områder med relativt lavt avlingsnivå, vil også økte arealer bli liggende brakk. Dette får i tilfelle negative konsekvenser kulturlandskapsmessig, samtidig som de økonomiske ringvirkningene blir mindre.

5.0 MÅLSETNINGER

5.1 OVERORDNEDE, NASJONALE LANDBRUKSPOLITISKE MÅL OG RETNINGSLINJER

Det er et mål at landbrukspolitikken skal bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet med utgangspunkt i landbruket. Forbrukerne skal sikres trygg mat.

Det skal sikres jordbruksproduksjon i hele landet som gir grunnlag for sysselsetting i primærproduksjon og foredlingsindustri. Distriktenes andel av produksjonen skal holdes oppe. Landbruksbefolkningen skal ha muligheter til inntekter på linje med den øvrige befolkning.

Produksjonen skal tilpasses naturens tåleevne, der hensynet til kulturlandskapet, kulturminner, biologisk mangfold og lokale miljø- og produksjonsforutsetninger tillegges vekt. Produktive arealer må sikres mot nedbygging for å holde jordbruksproduksjonen oppe i et langsiktig perspektiv.

Målet for skogpolitikken er å stimulere til en aktiv og ansvarsfull utnyttelse av skogressursene, og å støtte opp om en bærekraftig utvikling. Verdiskaping knyttet til skogen - både i form av økonomiske verdier og miljøverdier - kan bidra til å løse grunnleggende velferdsoppgaver, og å styrke bosettingen, sysselsettingen og inntektsutviklingen i distriktene.

Økt verdiskaping er nøkkelen til styrking av bosetting, sysselsetting og velferd i distriktene. Det er derfor et mål å få til lønnsom næringsutvikling i bygdene i- og i tilknytning til landbruket gjennom småskalapreget virksomhet og lokalsamfunnstiltak. Det blir lagt vekt på å stimulere til arbeidsplasser for kvinner og ungdom. Bærekraftig produksjon og bruk av natur og utmark skal fremmes. Ny næringsvirksomhet skal være markedsorientert og lønnsom.

5.2. LOKALE MÅLSETTINGER FOR LANDBRUKET

Målsettingene for utviklingen av landbruket i Solør og Åsnes bør bygge på de overordnede landbrukspolitiske målene. Med basis i disse trekkes det opp følgende lokale målsetninger for landbruket i Åsnes:

- Bidra til at Åsnes fortsatt skal være en god kommune å bo i
- Bevare produksjonsgrunnlaget i et langsiktig perspektiv
- Bidra til at det tas bærekraftige og langsiktige hensyn til miljø og kulturlandskap
- Sikre miljøkvaliteter, naturressurser og kulturverdier
- Opprettholde bosetting og sysselsetting
- Øke lokal verdiskaping og sysselsetting i primærproduksjon og videreforedling
- Utnytte offentlige økonomiske virkemidler og støtteordninger
- Opprettholdes eller øke husdyrproduksjonen
- Satse mer på arbeidsintensiv planteproduksjon
- Fokuserer på skogeiernes forvalteransvar - øke skogkulturinvesteringene
- Satse på nye landbruksrelaterte næringer
- Øke interessen for landbruket hos den yngre generasjonen
- Bevare viktige viltområder og naturtyper

Landbruket og landbrukets målsetninger må ivaretas i kommuneplanen. Åsnes kommune bør ha en offensiv holdning til hvilken utvikling som ønskes for næringen og hvordan kommunen skal tilrettelegge for at landbrukets *muligheter* blir best mulig utnyttet til fordel for hele lokalsamfunnet. Denne landbruksplanen skal bidra til å tydeliggjøre og realisere disse målsettingene.

Kommunens arealplan inneholder mål for bosettingsmønster og befolkningsutvikling. Dette må ses i sammenheng med kommunens satsing på landbruket.

5.2.1 Konkrete mål for de ulike produksjonene

Næringsavdelingen gjennomfører årlig en rullering av økonomiplanen med mål og handlingsprogram for næringen de fire kommende år. Det blir her skissert konkrete mål og tiltak for Næringsavdelingens arbeid og for landbruket i kommunen generelt. Målene som gjelder landbruket generelt er gjengitt nedenfor:

Jordbruk:

Mål:

- Påvirke brukerne til å utnytte statlige virkemidler og satse på tilleggsnæringer og niskeproduksjon med vekstpotensiale. Stimulere til allsidig jordbruk med større andel av husdyr- og hagebruksproduksjon, samt økt videreforedling av landbruksprodukter.
- Stimulere til økt økologisk jordbruksproduksjon.
- Utnytte og bevare jordbruksarealer og beiteressurser i et langsiktig perspektiv.
- Opprettholde/vedlikeholde kulturlandskapet og sikre miljøkvaliteter, naturressurser og kulturverdier.
- Opprettholde bosetting på flest mulig landbrukseiendommer i utkantområdene.
- Arbeide mot å få et mer allsidig jordbruk med en større og mer naturlig andel av husdyrhold og hagebruksproduksjon i forhold til ressursgrunnlaget. Spesielt gjelder dette de kraftforkrevende husdyrproduksjonene.
- Øke sysselsettings- og ringvirkningseffekt ved mer videreforedling av landbruksprodukter og satsing på utradisjonelle produkter og niskeproduksjon.
- Nytte statlige virkemidler og om mulig få disse tilpasset slik at Solør blir et mer prioritert område ut fra sitt landbrukspotensiale. Dette sett i sammenheng med arbeidsmarked, og sysselsettings- og befolkningsutvikling.
- Bedre utnyttelse av beiteressursene utenfor rovdyrområdet vest for Glomma.

Tiltak:

- Motivere/medvirke til at hver enkelt eiendomsbesitter satser på bruket slik at det gir mer sysselsetting og ringvirkninger, spesielt gjelder dette nye brukere.
- Utarbeide områdeplan/kulturlandskapsplan for utkantområdene med tilhørende oppfølging.
- Øve press ovenfor sentrale myndigheter slik at regelverket for Bu-støtte blir mer tilpasset våre forhold. Dette kan bl.a. innebære støtte til kraftforkrevende produksjoner i vårt distrikt.
- Stimulere til omsetning av ubebodde bruk.
- Videreutvikle samarbeidet med faglagene samt arrangere temamøter med f.eks. nye brukere.
- I den daglig saksbehandling motivere/medvirke til at eiendomsbesitterne satser på bruket med fast bosetting og drift.
- Utgi informasjonsbladet "Åsneslandbrukeren" til alle jord- og skogbrukere i Åsnes.
- Initiere prosjekt for økt økologisk landbruksproduksjon, eventuelt sammen med Våler og Grue.
- Medvirke til at alle saueiere er organisert i beitelag og arbeide for at det blir satt opp sperregjerde vest for Glomma.

- Påvirke sentrale myndigheter slik at landbrukspolitiske virkemidler blir bedre tilpasset behovet i Solør, sett i sammenheng med arbeidsmarked, sysselsetting- og befolkningsutvikling samt landbrukspotensialet.

Skogbruk:

Mål:

- Øke verdiskapning og aktivitet
- Sikre framtidsskogen med økt investering på skogkultursektoren.
- Hensyn til miljø og biologisk mangfold skal ivaretas ved all skoglig aktivitet.
- Utmarksnæringen - bygdeturisme, jakt, fiske, hyttebygging, kulturminner (skogshistorie) m.m. - utvikles videre for økte inntektsmuligheter for eier og bygdesamfunn.
- Skogbrukets betydning i forhold til bosetting, arbeidsplasser, og økonomi skal synliggjøres og videreutvikles.
- Opprettholde et fagmiljø for aktive skogbrukere.

Tiltak:

- Gjennom veiledning, lovverk og økonomiske ordninger medvirke til at rammebetingelsene for skogbruks- og utmarksnæringen blir best mulig.
- Statsbidrag, skogavgift og skattefordelssordningene utnyttes aktivt til langsiktige investeringer i skogkultur og vegbygging/vegvedlikehold.
- Aktiviseringsprosjektet innen skogkultur videreføres. Prosjektarbeid kan også være aktuelt i forbindelse med organisering av vegvedlikehold og arbeidskraft.
- Skogbruksressursene forvaltes slik at hensynet til natur, miljø og kulturminner ivaretas.
- Samarbeidet mellom offentlige myndigheter og private organisasjoner videreutvikles. Dette skjer gjennom kontaktutvalget for skogbruket og andre utvalg. Utvikle utmarksnæringen gjennom samarbeid med de etablerte grunneierorganisasjonene.
- Motivere til avvirkning, investeringer og egeninnsats.
- Arbeide for og hjelpe til ved etablering av aktiviteter som gir økt videreforedling og brukerne til å utnytte andre statlige virkemidler og satse på nisjeproduksjon og videreforedling av trevirke.
- Rådgivning og veiledning tilpasset skogeierens bakgrunn gjennom skogdager, kursvirksomhet og individuell informasjon. Yte veiledning i tilknytning til pålagte forvaltningsoppgaver.

Foto: Næringsavdelingen

6.0 TILTAK OG STRATEGIER

Den følgende tiltaks- og strategidelen vil skissere og prioritere mellom ulike satsingsområder innen landbruket i Åsnes. Valg og prioritering av tiltakene/satsningsområdene vil være viktig for den framtidige utviklingen av landbruket i distriktet. Innen hvert av fagområdene arealforvaltning, jordbruk, skogbruk, utmark, miljø og andre, er det valgt ut en del satsingsområder med tilhørende prioritering.

Tiltakene er bl.a. basert på de lokale målsettingene for landbruket jfr kap 5.2.

For hvert tiltak er det angitt hvem som har ansvar for gjennomføringen av tiltaket. Dette kan være Næringsavdelingen, en av landbrukets organisasjoner eller et samarbeid mellom disse. Det er også foreslått finansieringskilder og tidsplan for gjennomføring.

Foto: Glåmdalen og Næringsavdelingen

6.1 AREALFORVALTNING/ RESSURSVERN

Tiltak /strategi:	6.1.1 Vern av produktive landbruksarealer
Fagområde:	Arealforvaltning
Prioritet:	1. (Inngår i daglig drift ved Næringsavdelingen)

Bakgrunn:

Landbruksarealene med god produksjonsevne ligger hovedsakelig i tilknytning til eksisterende bosetning og infrastruktur, og det er et stort og økende press for å bruke disse arealene til videre utbygging.

I Stortingsmelding nr. 19 går det klart fram at fremtidige sentrale retningslinjer skal legge opp til et strengere jordvern en det som har vært praktisert tidligere.

Mål:

Høyproduktive landbruksarealer av dyrket jord, dyrkbar mark og høybonitets skogmark skal bevares.

På de gode jordbruksarealene som er egnet til korn- og potetproduksjon føres en restriktiv jordvernpolitikk. Jordbruksarealene i Åsnes blir nå kartlagt av Norsk Institutt for Jord- og Skogkartlegging (NIJOS) og de vil i 2002 utgi et kart som viser klassifisering av arealene.

Det er viktig at beslutninger om fremtidig arealbruk gjøres på et best mulig grunnlag, der også landbrukets høyproduktive arealer blir synliggjort.

Virkemidler:

Jord-, skog, plan- og bygningslov. I kommuneplanens arealdel legges de høyproduktive landbruksarealene inn med tilhørende vern, jfr. jordsmonnsskart som utarbeides av NIJOS

Ansvar:

Næringsavdelingen i samarbeid med Næringskomiteen/Plan- og utbyggingsavdelingen/Planutvalget

Tidsplan:

Kontinuerlig

Finansiering:

Ikke eget budsjett

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.1.2 Eiendomstruktur ved jordlov og konsesjonsbehandling
Fagområde:	Arealforvaltning
Prioritet:	1. (Inngår i daglig drift ved Næringsavdelingen)

Bakgrunn:

Den gjeldene landbrukspolitikken har medført en rasjonalisering av landbruket, og et stadig synkende antall driftsenheter. Tendensen er at mange mindre eiendommer, særlig i utkantområdene, blir fraflyttet og benyttet til fritidsformål. Dette vil på sikt få store negative konsekvenser for bosettingen i grendene.

Landbrukseiendommene i Åsnes danner ryggraden i den spredte bosettingen vi har, og en stor andel av boligene ligger på brukene. For at grender skal kunne holdes i live og drives som aktive samfunn, er det nødvendig med flest mulig fast bosatte mennesker hele året og en stor andel yngre folk.

Mål:

I de sentrale og gode jordbruksområdene ønskes et sterkt og rasjonelt jordbruk. I disse områdene kan strukturrasjonaliseringen videreføres.

For å sikre bosetting og opprettholde kulturlandskapet i utkantområdene, bør de fleste landbrukseiendommene opprettholdes som selvstendige bruk.

Virkemidler:

- **Konsesjonsloven**
Det utarbeides lokale retningslinjer for saksbehandling etter konsesjonsloven inkl. kart som viser gode, sentrale jordbruksområder og utkantområder
- **Jordloven**
I gode sentrale jordbruksområder føres en streng jordvernpolitikk med unntak av fradeling av tun i rasjonaliseringsøyemed. Sistnevnte bør være kurant på mindre landbrukseiendommer når tunet nyttes til boligformål og landbruksarealet blir tilleggsareal til naboer.

I utkantområder der en ønsker å opprettholde bosetting og kulturlandskapet bør flest mulig av bebygde landbrukseiendommer opprettholdes. I disse områdene bør det føres en lempelig praksis ved fradeling av boligtomter når disse legges utenom dyrket og dyrkbar jord.
- **Forpaktningsloven**
Medvirke til at det opprettes langsiktige rasjonelle jordleieavtaler

Ansvar:

Næringsavdelingen/Næringskomiteen

Tidsplan:

Kontinuerlig

Finansiering:

Ikke eget budsjett

Merknader:

Ikke eget budsjett

Tiltak /strategi:	6.1.3 Bosetning på landbrukseiendommer
Fagområde:	Arealforvaltning
Prioritet:	1. (Inngår i daglig drift ved Næringsavdelingen)

Bakgrunn:

Alle som overtar landbrukseiendom over en viss størrelse har i henhold til odels- og konsesjonsloven bo- og driveplikt i minimum fem år. Landbruksmyndighetene kan etter søknad lempe eller frita fra disse pliktene.

Trenden er at en meget stor prosent av de som overtar landbrukseiendom ikke ønsker å tilflytte eiendommene, men fortsatt bo i mer sentrale deler av landet med bedre jobb- og fortjenestemuligheter eller i beste fall i tettstedene innen Åsnes.

Får denne utviklingen gå fritt uten reguleringer vil folketallet i Åsnes gå enda raskere nedover, og flere og flere grender blir marginalisert og bare bebodd av eldre personer.

Landbrukseiendommene danner hovedbasisen for den spredte bosettingen i Åsnes.

Mål:

Flest mulig av landbrukseiendommene skal være bebodd av eierne.

Virkemidler:

Åsnes kommunestyre har i Økonomiplanen for 2001-2004 vedtatt at "boplikten på landbrukseiendommer skal brukes som et aktivt virkemiddel for å opprettholde bosettingen i grendene i Åsnes."

Landbruksdepartementets rundskriv M-5/2001, og Åsnes kommunes retningslinjer som vedtas i egen sak i næringskomiteen, danner grunnlaget for behandling av bopliksaker.

Kommunen bør i tillegg medvirke til at grunnleggende servicetilbud opprettholdes eller utvides, slik at det er mer attraktivt å være bosatt i våre utkantgrender.

Ansvar:

Næringsavdelingen/Næringskomiteen

Tidsplan:

Kontinuerlig

Finansiering:

Ikke eget budsjett

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.1.4 Hytteområder – beliggenhet
Fagområde:	Arealforvaltning.
Prioritet:	1. (må prioriteres p.g.a rullering av kommuneplanens arealdel)

Bakgrunn:

En stor del av landets befolkning ønsker seg i dag en hytte/fritidseiendom. På 60-70-tallet ble flere av hyttefeltene i Åsnes anlagt på nedlagte bruk, fraflyttede grender og setervoller. Disse er også de mest produktive landbruksarealene i området og gjengroing har nå enkelte steder gitt lite lys- og utsikt for tomteeierne.

I dagens jord- og skoglov er det forutsatt at en skal bevare de mest produktive landbruksarealene for landbruksproduksjon.

Mål:

Hyttebygging kanaliseres til lavproduktive utmarksarealer for å økonomisere med produksjonspotensialet i landbruket. Hytteeierne vil også på slike områder på mer varig basis få sol og utsikt til sine tomter. Bidra med leteområder for hyttefelt for å dempe konflikter i arealforvaltningen.

Virkemidler:

Utarbeide et innspillsdokument der konkrete områder foreslås og kartfestes så snart NIJOS har produsert markslagskart for Åsnes. Områdene bør ligge på lavproduktiv mark og være attraktive sett fra en hyttebyggers synsvinkel.

Ansvar:

Næringsavdelingen

Tidsplan:

Koordineres med kommuneplanarbeidet.

Finansiering:

Ikke eget budsjett

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.1.5 Massetak – bedre forvaltning av masseressursene i kommunen
Fagområde:	Arealforvaltning
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

Uttak av masser (stein, grus og sand) er en viktig naturressurs som er av stor økonomisk betydning, men som også utgjør et betydelig inngrep i naturmiljø og landskapsbilde. Det er ofte produktive landbruksarealer som blir berørt, og det er derfor nødvendig at inngrepene samordnes og at de er de beste løsningene for området som helhet som blir valgt.

Mange etablerte massetak er ikke formelt behandlet, og drives derfor uten godkjenning. For formelt behandlede massetak er det store forskjeller i hvilke krav som ble satt til tiltaket avhengig av det gjeldende lovverk på etableringstidspunktet. Enkelte massetak utvides i dag også uten saksbehandling. Mange nedlagte grustak ligger som store sår i landskapet, dette må en få utbedret og unngått i framtida.

Med bakgrunn i dette er det ønskelig med en mer oversiktlig, samordnet og rettferdig forvaltning av masseressursene i kommunen.

Mål:

Tilgjengelige masseressurser bør utnyttes til ulike formål f. eks innen landbruk og samferdsel. Etablering av massetak er imidlertid ofte et omfattende inngrep i terreng og natur. Det må derfor legges vekt på landbruksfaglige- og driftsmessig gode løsninger, ta hensyn til miljøverdier knyttet til naturmiljø, landskap, kulturminner og friluftsliv samt andre interesser som blir berørt av inngrepet.

Virkemidler:

- Plan- og bygningloven, Jord- og skogloven med forskrifter
- Alle eksisterende og planlagte massetak registreres og tas inn ved neste rullering av kommuneplanens arealdel. Det opprettes en database med temakart over massetakenes. Arbeidet kan organiseres i prosjektform.
- Avdelingene samordner saksbehandlingsrutinene på massetak. Eksisterende massetak som ikke er formelt godkjent må saksbehandles etter gjeldende lovverk.

Ansvar:

Kommunalteknisk avdeling - Næringsavdelingen

Tidsplan:

Koordineres med kommuneplanarbeidet.

Finansiering:

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.1.6 Beitebruksplan
Fagområde:	Arealforvaltning
Prioritet:	3. (må prioriteres i oppstartsfasen)

Bakgrunn:

Utmarksbeite er en viktig naturressurs som også er av stor økonomisk betydning spesielt for saueholdet. Bruk av utmarksbeite har den senere tid blitt svært begrenset p.g.a rovdyrproblematikken fordi store deler av utmarksbeitet er innlemmet i kjerneområdet for bjørn og ulv. Dette gjelder området øst for Glomma som i praksis ikke kan brukes som utmarksbeite lenger. Det er store ressurser som her er beslaglagt av staten uten noen form for kompensasjon.

Denne situasjonen har også utløst et behov for å vurdere utmarksarealene med spesielt henblikk på beitebruk, skogbruk og friluftsbuk, og hvordan hensynet til disse tre hovedbrukergruppene kan tilpasses hverandre. I denne prosessen har til nå utpekt seg tre aktuelle beiteområder. Det er området sør for Gjesåssjøen som omfatter Kjølaberget, Skjeppåsen, Hollarberget m.m. Dette beiteområdet har fått dispensasjon fra Fylkesmannen i Hedmark i forhold til BU-forskriften og mulighet for å kunne søke om investeringsstøtte. Området ligger innenfor kjerneområdet for bjørn og ulv, men har fått dispensasjon p.g.a naturlig avgrensning og skjerming i forhold til rovdyrangrep. De andre områdene er på vestsida av Glomma. Rønnåsberget er et mindre område, delt mellom Åsnes og Grue, men som ellers har naturlige avgrensninger. Vestmarka over mot Nord Odal har potensial for flere beitedyr. Her er det også samarbeid med husdyrbrukere i Nord Odal.

Mål:

Arbeide for at staten skal yte kompensasjon for tapte utmarksressurser.

Etablere beitelag i de enkelte beiteområdene. Hvert beitelag sammen med grunneiere i området må utarbeide en beitebruksplan for sine beiteområder. Beitebruksplanen skal kunne gi grunnlag for å finne gode løsninger i eventuelle konfliktspørsmål i utmarksområder med beitedyr. Dette er spesielt viktig i områder der mange brukergrupper har kryssende interesser.

Virkemidler:

Gjennom f.eks. Utmarkskommunenes sammenslutning arbeide for at staten yter kompensasjon for tapt mulighet til utnyttelse av utmarksressurser.

Gjennom samarbeid med skogbruksfaglig personell og andre, synliggjøre den positive effekt av beitedyr både på foryngelse av skog og pleie av kulturlandskapet.

Ansvar:

Politisk ledelse i kommunen.

Sau- og geitavlslaget i Solør, i samarbeid med husdyrbrukere med beitedyr og Næringsavdelingen.

Tidsplan:

2002 -2003

Finansiering:

Tilskudd gjennom organisert beitebruk, BU-midler til områdetiltak.

6.2 JORDBRUK

Tiltak /strategi:	6.2.1 Bruk av investeringsstøtte til tradisjonelt jord- og hagebruk gjennom BU-ordningen
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	1. (Inngår i daglig drift ved Næringsavdelingen)

Bakgrunn:

Formålet med denne investeringsstøtteordningen er å fremme lønnsom næringsutvikling innen tradisjonelt jord- og hagebruk. Hver kommune får tildelt en ramme av SND Hedmark i forhold til prosentvis andel av utbetalt produksjonstilskudd forrige år.

Landbruksdepartementet utgir årlig egen forskrift om midler til bygdeutvikling og SND Hedmark har også utarbeidet en handlingsplan for bruk av midlene.

Mål:

Best mulig utnyttelse av begrensede midler.

Virkemidler:

- Investeringslån og tilskudd til driftsbygninger
- Etableringstilskudd ved generasjonsskifte
- Støtte til kjøp av tilleggsgjord der det følger med overflødig bygningsmasse

Midlene gis til brukere som bebor og driver sin eiendom. Yngre brukere har fortrinnsrett. For årene 2002/03 prioriteres slik:

- 1) Brukere som planlegger å få/har husdyrhold som hovednæring
- 2) Brukere som planlegger å få/har planteproduksjon som hovednæring
 - a) poteter, frukt og grønnsaker
 - b) korn, redskapslager
- 3) Kjøp av tilleggsgjord for brukere som har landbruk som hovednæring
- 4) Andre søknader

Søknad fra brukere som har landbruk som hovednæring ekspederes fortløpende. Andre søknader prioriteres i 2. halvår.

Ved den endelige prioritering må administrasjonen følge landbrukspolitiske mål og retningslinjer.

Ansvar:

Næringsavdelingen

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.2.2 Utvikling av økologisk jordbruksproduksjon
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	1. (planlagt oppstart i 2002)

Bakgrunn:

Regjeringen har i stortingsmelding nr 19 lagt opp til storstilt satsing på økologisk landbruk. Målsetningen er at 10% av det totale jordbruksarealet i landet skal være omlagt til økologisk areal i løpet av en tiårsperiode. Hedmark/Oppland har utarbeidet en felles handlingsplan for økologisk landbruk for å bidra til at målet skal nås.

Åsnes er en stor jordbrukskommune, og vi ser det som naturlig at vi kan bidra aktivt i denne omstillingen. Økologisk korn er mangelvare, og korndyrking kan vi i Solør. Landbruksforvaltningene i Åsnes, Grue og Våler har sammen med Solør Økologiske Landbrukslag (SØLL) etablert ei arbeidsgruppe i forbindelse med satsing på økologisk landbruk. Arbeidsgruppa initierer et forprosjekt som skal vurdere/utarbeide prosjekt økologisk landbruk i Solør.

Mål:

Gjøre Åsnesjordbruket til en aktiv medspiller i Solørregionen når det gjelder økologisk dyrking av korn, poteter, grønnsaker og bær.

Virkemidler:

Etablere et prosjekt som skal:

- utvikle og styrke det lokale nettverk for økologisk landbruk
- motivere til økologisk drift
- kontakt med bondelag/bonde- og småbrukerlag
- få flere med på Gratis førsterådgivning (GFR)
- lokal faglig rådgivning
- initiere lokale forsøk

Samarbeide med FØKO, SOF, Apelsvoll, landbruksavd. hos Fylkesmannen m. fl.

Ansvar:

Solør økologiske landbrukslag i samarbeide med
Næringsavdelingen/landbruksforvaltningen i Åsnes, Grue og Våler

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Solørfondet og BU- midler

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.2.3 Jordbruksfaglig forsvarlig drift.
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

Jordbruket drives i stor grad relativt ensidig, og dette øker faren for oppformering av sjukdommer, skadedyr og ugras. Med presset økonomi i produksjonene er det mange bønder som samtidig har behov for å bli større, og dette presser jordleieprisene særlig pga marginalbetraktninger innen potetproduksjon. Den statskontrollerte settepotetproduksjonen er også meget stor i Åsnes med 14,5 % av Norges areal, og det er bla. derfor økonomisk viktig at spredning av sjukdommer(ringrâte) og skadedyr (PCN) hindres mest mulig. Den statskontrollerte såkornproduksjonen i Åsnes utgjør 2,6 % av Norges areal, og her er floghavreugraset en trussel.

Rovdrift på en del jordleiearealer som er egnet til potetproduksjon kan gi store fare for oppformering av farlige skadegjørere og dermed en trussel for vår store produksjon generelt og særlig settepotetdyrkinga. En har eksempler på at det har vært poteter på en eiendom 8 av 10 år med forskjellige jordleiere.

Mål:

Få en sikrest mulig produksjon av våre viktigste planteprodukter, herunder beskyttelse av en relativt stor settepotet- og såkorn dyrking.

Virkemidler:

Ei gruppe med medlemmer fra faglagene og landbruksforvaltninene/næringsavdelingene i Solør utarbeider retningslinjer for hva som er jordbruksfaglig forsvarlig drift..

Mulighetene for og i hvilke tilfeller det eventuelt bør foretas trekk i produksjonstilskuddet ved brudd på retningslinjene vurderes, og om dette er et tema som bør tas inn i framtidige jordbruksforhandlinger.

Ansvar:

Landbruksforvaltningene/næringsavdelingene i samarbeid med lokale faglag.

Tidsplan:

2002

Finansiering:

Ordinær drift.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.2.4 Stimulere til økt / stabilisert husdyrproduksjon
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	3.

Bakgrunn:

I Åsnes er det i dag svært lite husdyr igjen og husdyrmiljøet tynnes ut.

Mål:

Opprettholde og om mulig øke husdyrholdet fordi husdyrhold gir stor sysselsettings- og ringvirkningseffekt. Det er viktig å utnytte vårt fortrinn med store ressurser av fórkorn og frasorterte poteter gjennom husdyrhold istedenfor for å selge f.eks. kornet til andre deler av landet til stadig synkende priser. Gevinsten med lokal foredling bør bli i vårt område.

Virkemidler:

- Stimulere/påvirke brukerne til å fortsette med husdyrhold på bruket og opprettholde eiendommens kvoter i de produksjoner der dette er aktuelt
- Stimulere/påvirke brukerne til å starte opp med husdyr der kvoter tillater dette
- Investeringsstøtte til driftsbygninger på husdyrbruk prioriteres høyt i den kommunale saksbehandling av BU-midler
- Åsnes kommune/Solørfondet bør innføre et stimuleringsstilskudd til brukere som starter opp med husdyr som hovednæring
- Arbeide for å øke sonetilleggene for produksjonstilskudd på de marginale utkantsområdene i bygda.
- Gjerding og planer for beitebruk inngår i arbeidet med økt satsing på sau og storfekjøttproduksjon.
- Vurdere støtte til kjøp av mjølkekvote.

Etablere et prosjekt som skal motivere brukerne til husdyrsatsing, styrking av miljøet, lokal rådgivning samt initiere brukersamarbeid.

Ansvar:

Næringsavdelingen i samarbeid med lokale faglag, omsetningsledd, andre organisasjoner og veiledningstjeneste.

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Solørfondet, Åsnes kommune, Gla i Glåmdal, samvirkeorg. og BU- midler

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.2.5 Utvikling av nisjeprodukter
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	4.

Bakgrunn:

Nisjeprodukter kan gi brukbar økonomi dersom en finner et markedsegment. Det kan dreie seg om spesielle planter og dyreslag. De mange urteslagene og fasan-oppdrett er eksempler på dette. Videreforedling på garden og utradisjonell omsetning kan inngå.

Mål:

Dyktiggjøre Åsnesjordbruket til å kunne ta ut de inntekts- og sysselsettingsmulighetene som ligger i mindre og utradisjonelle nisjer.

Virkemidler:

Etablere et prosjekt som skal motivere brukerne til utradisjonell satsing samt studier i inn og utland av hvilke muligheter som finnes.

Etableringsstipend.

Ansvar:

Lokale faglag i samarbeide med Næringsavdelingen, forskingsmiljø m.v.

Tidsplan:

2003 - 2007

Finansiering:

Solørfondet, Gla i Glåmdal, samvirkeorg. og BU- midler. Etablerstipend for den enkelte bruker.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.2.6 Økt videreforedling av jordbruksprodukter
Fagområde:	Jordbruk
Prioritet:	5.

Bakgrunn:

Etter hvert som kravene om et rasjonelt primærlandbruk øker fra storsamfunnet, blir det mer og mer viktig for sysselsettingen å finne lokale videreforedlingsmuligheter, enten på garden eller i lokalsamfunnet forøvrig. Kutting av mellomledd mellom produsent og forbruker er også en del av dette, f.eks. ved omsetning via Internett. Dette gjelder såvel volumproduktene våre korn- og potet, på husdyrsida samt innen potensielle nisjer.

Mål:

Få ut størst mulig lokal sysselsetting- og fortjenestemulighet av landbruksproduktene på veien fra produsent til forbruker.

Bryte trenden med å flytte arbeidsplasser fra gardsbruket til industrien i byene og dermed ut av gredene/kommunen.

Virkemidler:

- Gards- og torgsalg samt direktesalg via Internett.
- Gardslakting eller mobilt slakteri.
- Stimulere økt bruk av korn og frasorterte poteter til husdyrfor her i distriktet i stedet for å eksportere det til andre landdeler.
- Havreskrelling av pannetørket korn.
- Se på mulighetene for ytterligere potetvidereforedling lokalt

Ansvar:

Næringsavdelingen og eventuelt prosjektarbeid i samarbeid med Gla i Glåmdal, lokale faglag, brukere og foredlingsbedrifter m.v.

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Solørfondet, Gla i Glåmdal og BU- midler.

Merknader:

6.3 SKOGBRUK

Tiltak /strategi:	6.3.1 Opprettholde et aktivt skogbruksmiljø
Fagområde:	Skogbruk
Prioritet:	1.

Bakgrunn:

Utviklingen i skogbruket er preget av rasjonalisering, mekanisering, stadig fokus på å redusere kostnader, og økt bruk av profesjonelle entreprenører. Det er færre egenaktive skogeiere, og antall sysselsatte i manuelt skogsarbeid ligger på et minimumsnivå i forhold til behovet. I oversiktsplan for skogbruket i Åsnes (1999) er det anslått at total sysselsetting i Åsnesskogbruket er 110 årsverk (inkl entreprenører, skogsarbeidere, funksjonærer og transport). Kontakten og kommunikasjon mellom de ulike yrkesgruppene i skogbruket kan i mange tilfeller bli bedre.

Mål:

Det bør arbeides for å opprettholde og skape et skogbruksmiljø som gjør det interessant å arbeide og være en del av skogbruksnæringen. Skogeiere bør motiveres til å bli aktive forvaltere av sin eiendom. Det må opprettholdes samlinger og anledninger der skogbrukere kan utveksle erfaringer og være del av et miljø.

Virkemidler:

- Arrangere skogdager og andre fagutferder
- Kursvirksomhet
- Krav ved eiendomsoverdragelse, aktivisere nye eiere
- Skogeierskolen
- Veiledning ved Næringsavdelingen
- Kontaktutvalgets arbeid videreføres

Ansvar:

Kontaktutvalget for skogbruket i Åsnes
Næringsavdelingen
Sønsterud Skogsskole

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Skogavgiftens rentemidler

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.3.2 Skogbruksplanlegging - MIS registreringer
Fagområde:	Skogbruk
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

Skogbruksplanlegging er et viktig skogpolitisk virkemiddel, som delvis blir finansiert gjennom offentlige tilskudd. Hovedoppgaven er å fremskaffe det nødvendige datagrunnlaget for gjennomføring av rasjonell, flerbrukstilpasset drift av den enkelte skogeiendom.

Til "Hovedplan for skogbruksplanlegging i Hedmark" har Næringsavdelingen fremmet planer om gjennomføring av områdetakster for Åsnes Finnskog Syd og Åsnes Vestre. Når disse områdene er taksert har kommunen gjennomført sitt andre omdrev av skogbruksplaner. Gjennomføringen av Åsnes Søndre kan tidligst komme i gang i 2003, sannsynligvis ikke før i 2004. Prosjektet antas å vare i 3 år. Åsnes Vestre er planlagt gjennomført i perioden 2007 -2009.

Skogeierne har tradisjonelt fått bistand fra kommunen ved områdetakster. Dette gjelder bl.a. fellestiltak som kartgrunnlag, informasjon, avtaler med takstfirmaer, o.s.v. Kommunen har videre tatt på seg ansvaret sammen med skogeier å påse at grenser og eiendomsinformasjon er korrekt, tatt opp bestillinger og hatt den daglige kontakten med takstfirmaene under områdetakstene.

Mis-registreringer som kartlegger viktige miljøelementer i skogen vil i framtida være nødvendig for å få omsatt tømmer.

Mål:

- Skogeiernes behov for oversikt over sine ressurser skal dekkes
- Bidra til at flest mulig skogeiere bestiller skogbruksplaner
- God ressursforvaltning

Virkemidler:

- Informasjon
- Markedsføring
- Kurs

Ansvar:

Næringsavdelingen - Kontaktutvalget for skogbruket i Åsnes.

Tidsplan:

2004 - 2007

Finansiering:

Rentemidler, statsbidrag, egenandel skogeiere.

Merknader:

Må drøftes internt på Næringsavdelingen før beslutning i kontaktutvalget.

Tiltak /strategi:	6.3.3 Øke skogkulturaktiviteten
Fagområde:	Skogbruk
Prioritet:	3.

Bakgrunn:

Investeringer i skogkultur er avgjørende for avvirkningsmulighetene og tømmerkvaliteten på den framtidige skogen i kommunen. Ut fra tall for avvirkningen i Åsnes ser en at skogkulturaktiviteten er for låg. Årsakene til dette er mange, men en viktig grunn er at mange har et "fjernt" forhold til sin skog. Skogen betyr lite økonomisk for en stor del av skogeierne, og investeringslysten blir deretter. En del opplever at det er vanskelig å få tak i kvalifisert arbeidskraft til skogkulturarbeidene, og arbeidene blir derfor ikke gjort.

I Glåmdalsdistriktet har kommunene gått sammen og laget en felles strategiplan for foryngelsen av skogen. Denne er behandlet i de enkelte kommunenes kontaktutvalg og godkjent etter å ha ligget ute til offentlig høring. Planen setter standarder for hvordan skogbruket i regionen skal drives, og forplikter alle aktører på ulike nivåer innen næringen.

Mål:

Skogkulturaktiviteten må holdes på et nivå som sikrer verdiene i framtidsskogen. Avvirkede arealer må forynges og skjøttes fortløpende.

"Strategisk plan for foryngelse av skogen i Glåmdal" skal brukes aktivt som et virkemiddel for å øke innsatsen på skogkultursektoren i Åsnes. Alle aktører innen næringen skal følge opp sine forpliktelser nedfelt i planen. Åsnes kommune skal aktivt følge opp skogoppsynets oppgaver.

Virkemidler:

- Skogkulturprosjekt
- Strategisk plan for foryngelse av skogen i Glåmdal
- Skogbruksloven
- Næringsavdelingen må ha tilstrekkelige ressurser til å drive aktiv kontrollvirksomhet med tanke på skogbrukslovens bestemmelse om foryngelsesplikten.

Ansvar:

Næringsavdelingen

Kontaktutvalget for skogbruket i Åsnes

Tidsplan:

Løpende arbeid

Finansiering:

Landbrukets Utbyggingsfond (LUF)

Skogavgiftens rentemidler.

Øvrig kontrollvirksomhet fra skogoppsynet må dekkes over løpende drift.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.3.4 Økt videreforedling av trevirke
Fagområde:	Skogbruk
Prioritet:	4.

Bakgrunn:

Tømmerpriser og netto til skogeier har over tid hatt en synkende tendens. På landsbasis er det igangsatt et "Verdiskapningsprogram for bruk og foredling av trevirke" som skal fokusere på: høyere foredling av trevirke, økt bruk av trevirke og bedre koblinger mellom skog og marked. Det finnes økonomiske virkemidler som kan brukes til å støtte prosjekter og tiltak for å øke verdiskapningen i skogbruket.

Åsnes er en stor skogkommune, men en meget stor andel av tømmeret som blir avvirket eksporteres ut av kommunen.

For å sikre avsetning av tømmer i framtida, må det produseres og utvikles trebaserte produkter som kan konkurrere med andre materialer på markedet. Skogbruket må i framtida tenke mer markedsrettet og på behovene til sluttbrukerne.

Mål:

Videreforedling av trevirke skal økes i kommunen. Bedrifter og privatpersoner med ideer og prosjekter gis veiledning og starthjelp. Nisjeprodukter og spesialsortimenter bør utvikles gjennom samarbeid mellom skognæring og treforedlingsbedrifter. Dette bør være et grunnlag for å skape lokale arbeidsplasser.

Virkemidler:

- Oppfølging og veiledning av initiativtakere.
- Motivasjon
- Økonomisk veiledning

Ansvar:

Næringsavdelingen
Kontaktutvalget

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

BU, SND/Verdiskapningsprogrammet,
Veiledning og oppfølging over Næringsavdelingens budsjett.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.3.5 Vegvedlikehold
Fagområde:	Skogbruk
Prioritet:	5.

Bakgrunn:

Skogbruket er avhengig av et godt vegnett for å kunne levere tømmer jevnt gjennom året, og det er behov for å ha enkel tilgang til arealene i forbindelse med skogskjøtsel og utmarksnæring. Skogsbilvegnettet er omfattende i Åsnes, og det er lite behov for etablering av nye veganlegg. Vedlikeholdet av de eksisterende vegene er svært variabelt, men gjennomgående er tendensen at vegene er av rimelig bra standard. Det er imidlertid mange veganlegg som kunne hatt en bedre organisering i vegforeninger, med et mer systematisk og planlagt vegvedlikehold.

Generelt er kanskje også tiden inne for en mer differensiert forvaltning av vegnettet, der vedlikehold og standard blir definert etter framtidig behov i det aktuelle området.

Mål:

Skogsbilvegnettet skal vedlikeholdes på en kostnadseffektiv måte, vurdert i forhold til transportbehov på vegstrekningen og gjeldende regelverk for landbruksveger. Fellesforeninger skal være den dominerende organisasjonsformen.

Virkemidler:

Etablere et prosjekt med egen prosjektleder.

Ansvar:

Næringsavdelingen
Kontaktutvalget for skogbruk

Tidsplan:

2003/2004

Finansiering:

Rentemidler
LUF – midler

Merknader:

6.4 UTMARK

Tiltak /strategi:	6.4.1 Økt utnyttelse av utmarksressursene
Fagområde:	Utmark
Prioritet:	1.

Bakgrunn:

I landbrukspolitikken blir det stadig understreket betydningen av at hele gårdsbrukets ressursgrunnlag tas i bruk for å utnytte potensialet for inntekter og arbeidsplasser på landbrukseiendommene.

Arealavkastningen har som følge av reduserte tømmerpriser hatt en nedadgående tendens, og det er klart at dersom arealavkastningen skal opprettholdes må flere av utmarksressursene utnyttes i tillegg til den tradisjonelle tømmerproduksjonen. Dette kan for eksempel være andre utmarksprodukter som: jakt, fiske, hytter, beite, bær, sopp, planter, torv og turisme.

I kommunen er det over 900.000 daa utmark som kan utnyttes til ulike former for utmarksprodukter. En mer næringsmessig utnyttelse av utmarka vil også øke tilgangen på jakt, fiske og opplevelser for lokalbefolkningen.

Økt utnyttelse av utmarksressursene vil være avhengig av bestandene av store rovdyr holdes på et akseptabelt nivå. Rovdyrstammene er i dag en av årsakene til at utmarksressursene ikke utnyttes optimalt.

Mål:

Eiere av landbrukseiendommer skal motiveres til å utnytte og tilrettelegge for en økt utnyttelse av utmarka.

Utmarksressursene skal i større grad enn i dag gi grunnlag for et større tilbud av varer og tjenester.

Virkemidler:

- Grunneierorganisering
- Veiledning og oppfølging
- Økonomiske støtteordninger

Ansvar:

Næringsavdelingen
Utmarkslagene

Tidsplan:

Finansiering:

BU/SND
Viltfond
Sønsterud Skogsskole

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.4.2 Elgforvaltning
Fagområde:	Utmark
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

Hjorteviltet og da spesielt elg utgjør en stor utmarksressurs i kommunen. En elgstamme som er for stor medfører imidlertid også en del negative konsekvenser i form av beiteskader, viltulykker, m.m. Avskytningsstatistikken viser at bestanden av elg har variert mye de siste årene, og det ser nå ut til å gå mot en tredje bestandstopp på 20 år. Bestandsnivået må være i balanse med tilgjengelig beite, uten at skogproduksjon og biologisk mangfold blir skadelidende.

Mål:

Bestanden av elg skal stabiliseres innenfor et nivå som er biologisk forsvarlig, og som kan aksepteres i forhold til trafikkskader og skader på skog og innmark.

Etablere ordninger som fordeler inntekter og utgifter ved elgressursen mer rettferdig.

Etablere en skogskjøtsel som i større grad tar hensyn til elgens vinterbeite.

Virkemidler:

Grunneierorganisasjonene, rettighetshavere og kommunal viltforvaltning forenes om felles mål for elgbestanden. Disse bestandsmålene nedfelles i vald/driftsplanområdenes bestandsplaner.

Redusere elgens skade på skogen gjennom tilpassninger i skogskjøtselen og evt. andre tiltak.

Regionvis samarbeid.

Ansvar:

Rettighetshavere driftsplanområde
Næringsseksjonen

Tidsplan:

Finansiering:

Kommunalt viltfond
Skogavgiftens rentemidler

Merknader:

6.5 MILJØ / KULTURLANDSKAP

Tiltak /strategi:	6.5.1 Områdetiltak Gjesåssjøen
Fagområde:	Miljø / Kulturlandskap
Prioritet:	1.

Bakgrunn:

Fylkesmannens miljøvernavdeling har fremmet forslag til opprettelse av Gjesåssjøen naturreservat. Fra lokalt hold har det blitt krevd en skjøtselsplan slik at sjøen kan bli bevart som sjø i langsiktig perspektiv samtidig som det inntilliggende jordbruk ikke skal bli for skadelidende.

Mål:

Utarbeide en samlet områdeplan for området som sogner til Gjesåssjøen inkludert dyrkede og bebodde områder samt i forbindelse med denne gi innspill til skjøtselsplanen som parallelt utarbeides for Gjesåssjøen naturreservat.

Virkemidler:

- Etablere et prosjekt som omfatter de bebodde områdene i Gjesåssjøens nedslagsfelt.
- Søke om midler til områdetiltak på fylkesmannens 2002- budsjett for å kunne ansette en prosjektleder.

Ansvar:

Grunneierlaget i samarbeid med Næringsavdelingen, lokale faglag, velforeninger mv.

Tidsplan:

2002 - 2005

Finansiering:

Områdetiltak på fylkesmannens 2002-budsjett

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.5.2 Oppfølging av kulturlandskapsplan Åsnes Finnskog
Fagområde:	Miljø / Kulturlandskap
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

I perioden 1998-2000 ble det gjennomført et "Prosjekt kulturlandskap - områdetiltak på Åsnes Finnskog". Alle jordbrukseiendommer på Åsnes Finnskog (unntatt Skalbukilen, Velta og Krogsætra) ble kartlagt gjennom spørreundersøkelser og befaringer. Det ble utarbeidet en sluttrapport der det grendevis ble sammenstilt data om arealer, bosetting, kulturlandskap m.m. For hver grend ble det også foreslått aktuelle tiltak for å opprettholde bosetning og kulturlandskap.

Et variert kulturlandskap er noe av det viktigste grunnlaget for positive opplevelser for de som reiser i området. En opprettholdelse av kulturlandskapet gir et vesentlig forskjellig turistprodukt i forhold til det en har på svensk side, noe som vil bli mer og mer verdifullt. De spredte småbrukene i de store skogene er også en viktig del av fortellingen om finneinnvandringen.

Mål:

Prosjektrapporten fra "Prosjekt kulturlandskap - områdetiltak på Åsnes Finnskog" sluttbehandles politisk.

Tiltaksdelen i planen følges opp.

Virkemidler:

- Engasjere prosjektleder som følger opp tiltaksdelen og foretar registreringer av de resterende grender på Finnskogen.

Ansvar:

Næringsavdelingen og eventuelt prosjektarbeid

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Tilskudd til spesielle tiltak i landbrukets kulturlandskap, BU-midler og Åsnes kommune

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.5.3 Leplanting i jordbruksområdene
Fagområde:	Miljø / Kulturlandskap
Prioritet:	3.

Bakgrunn:

Etter hvert som det meste av skogarealet på den sentrale lett dyrkbare jorda har blitt dyrket opp, har det enkelte steder i kommunen oppstått vinderosjonsproblemer. Sandflukt er et problem som til tider er svært sjenerende for såvel bomiljø og trafiksikkerhet i tillegg til at det svekker produksjonsgrunnlaget for bonden. Det er særlig i mai måned før det er etablert plantedekke/vegetasjon på jordbruksarealene at dette oftest oppstår. Problemet er størst på de flate, store åpne moene der jorda består av finsand og silt. For enkelte bønder kan tap av jord ved sandflukt på sikt bli et alvorlig problem dersom ikke noe gjøres. Det er den mest finstoffrike fraksjonen av jorda som forsvinner, og det er her vi har bundet den relativt største andel av næringsstoffene i jorda samt den som holder på vannet og gjør den mindre tørkesvak.

Sandflukt påfører også andre innbyggere enn bøndene i kommunen uakseptable ulemper.

Mål:

I de utsatte områdene bør det etableres gode vegetasjonsbelter mellom jordbruksarealene, hovedsakelig på tvers av dominerende vindretning. Flere grunneiere i et område må samarbeide for å finne de beste løsningene, slik at lebeltene kan legges på de stedene som gir størst virkning.

Virkemidler:

- Avholde møter med grunneiere i områder der vind er et problem. Orienter om tiltak, finansieringsmuligheter m.v.
- Anlegge lebeltene etter naturlige deler, f.eks. langs/på sydsida av veier, slik at også skyggeulemper på dyrket jord reduseres.
- Bruke jordskifte til å fordele fordeler og ulemper.
- Dersom staten v/ Hedmark fylkeslandbruksstyre har eiendommer i området, kan disse trekkes inn som kompensasjon

Ansvar:

Næringsavdelingen innkaller til møter for å danne grunneierlag som arbeider videre med saken.

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Investeringsstøtte til miljøtiltak i landbruket.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.5.4 Tilrettelegging for ferdsel i kulturlandskapet
Fagområde:	Miljø / Kulturlandskap
Prioritet:	4.

Bakgrunn:

Det er i utgangspunktet forbud mot ferdsel på innmark. For mange i den øvrige befolkningen har disse områdene attraktive opplevelseskvaliteter. Dette gjelder bla. de vassdragsnære områdene samt områder med utsikt samt adkomst til utmarksområder. Åpning for tilrettelagt ferdsel kan også dempe konflikter og gi den øvrige befolkningen et mer positivt syn på jordbruket.

Mål:

Opparbeide stier og ferdselsårer der det er et behov fra allmennhetens side og uløpene ikke er for store for jordbruket.

Virkemidler:

Tilskudd fra staten og grunneiersamarbeid.

Ansvar:

Næringsavdelingen i samarbeid med lokale faglag og grunneierne i de aktuelle områdene.

Tidsplan:

2003 - 2006

Finansiering:

Tilskudd til spesielle tiltak i kulturlandskapet, grunneiere og andre.

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.5.5 Vassdragsnær arealbruk
Fagområde:	Miljø / Kulturlandskap
Prioritet:	5.

Bakgrunn:

En stor del av våre beste jordbruksarealer ligger i umiddelbar nærhet til vassdrag med Flisaelva og Glomma som de største. Brudd i terrassekanter av vårvann er vanlig forekommende og p.g.a at det ofte er stor høydeforskjell forsvinner ofte mye masse. Lavtliggende arealer som ofte oversvømmes i flom kan også medføre erosjon og avrenning. Flomsituasjoner kan føre til utvasking av jord og næringsstoffer til vassdraget, men også sedimentering av slam og sand. Disse prosessene påfører jordbruket en del kostnader og ulemper samtidig som det er miljømessig uheldig.

Mål:

Erosjonsutsatte arealer bør ikke høstpløyes og det bør stimuleres til bruk av fangvekster eventuelt eng på de mest utsatte stedene. Det bør beholdes og etableres vegetasjonssoner mot vassdrag på utsatte steder. Disse virker både ved binding av jorda og som filter for næringslekkasje fra jordbruksarealene. Søknader om dyrking av erosjonsutsatt og årvisst flomutsatt areal bør vurderes nøye, og ved tillatelse kan vilkår om driftsform m.v. settes.

Skogsdrift langs vassdragene må utføres på en skånsom og miljømessig god måte, Levende skog standarden om vannbeskyttelse bør ligge til grunn ved all skogbehandling langs vassdrag.

Virkemidler:

- Avholde møter med grunneierne i naturlig avgrensede områder.
- Orienterer om aktuelle finansieringsmuligheter, valg av vekster, gjødsling m.m, veilede ved søknader samt behandling av disse.
- Stimulere til økt bruk av endret jordarbeiding, fangvekster og vegetasjonssoner i disse områdene.
- Levende skog standard for vannbeskyttelse

Ansvar:

Næringsavdelingen innkaller til møter
Den enkelte eier av landbrukseiendom, entreprenører

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

Tilskudd til miljøtiltak i landbruket
Tilskudd til endret jordarbeiding

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.5.6 Område- og kulturlandskapsplaner generelt
Fagområde:	Miljø/ Kulturlandskap
Prioritet:	6.

Bakgrunn:

Vi har en del verdifulle kulturlandskap også utenom områdene på Finnskogen og rundt Gjesåssjøen, som er noe spesielle for Åsnes/ Solør:

- a) Hof-Åsa og deler av Åsnes-Åsa i den vestre del av kommunen har spesielle geologiske forhold med mye bosetting, dyrket jord og gammel beitemark beliggende delvis høyt over havet.
- b) Elvelandskapet langs Flisa/Glomma er relativt spesielt med terrengformasjoner (sandrygger, terrassekanter) og gamle avsnørte elveleier.
- c) Seterområder i skogsstrøk har resultert i en del helt spesielle kulturlandskap som er særegne for området, og som bør bevares.

Mål:

Utarbeide kulturlandskapsplaner/områdeplaner for verdifulle kulturlandskap i Åsnes. Kulturlandskapsplanen for Finnskogen samt for andre utkantområder fullføres.

Virkemidler:

Engasjere prosjektleder til arbeidet og involvere lokalmiljøet.

Ansvar:

Næringsavdelingen i samarbeid med grunneiere m.v.

Tidsplan:

Langsiktig (etter fullføring av kulturlandskapsplan for Åsnes Finnskog)

Finansiering:

Statlige tilskudd til områdetiltak m.v.

Merknader:

6.6 ANDRE TILTAK

Tiltak /strategi:	6.6.1 Tiltak for fagmiljøet, nye brukere, m.m
Fagområde:	Andre tiltak
Prioritet:	1. (Inngår i daglig drift ved Næringsavdelingen)

Bakgrunn:

Rekruttering til landbruksnæringa er inne i en negativ trend. Mange nye eiere av landbrukseiendommer har liten kunnskap om landbrukslovgivingen, tilskuddordninger og ellers hva som følger med ved å bli selvstendig næringsdrivende. En relativt stor prosent av de nye eierne velger derfor å leie bort jorda til som tilleggsjord og setter bort forvaltningen av skogen til andre. Vi får derved en stor andel passive eiere.

I tillegg er det stadig vanskeligere å skaffe kvalifisert arbeidskraft til de gjenværende aktive brukerne.

Mål:

Bidra til økt interesse og sysselsetting i landbruket

Virkemidler:

- Næringsavdelingen skal i kontakt med potensielle / nye eiere drive aktiv veiledning for å skape aktivitet og interesse for næringen
- Avholde informasjonsmøte for alle nye eiere av landbrukseiendom 1 gang i året
- Utgi informasjonsbladet "Åsneslandbruker'n" årlig til alle eierne av landbrukseiendommer
- Avholde fagmøter i samarbeide med faglag innen forskjellige temaer
- Gi informasjon til skoleverket

Ansvar:

Næringsavdelingen i samarbeid med faglag i landbruket

Tidsplan:

Finansiering:

Merknader:

Tiltak /strategi:	6.6.2 Bioenergi
Fagområde:	Andre tiltak
Prioritet:	2.

Bakgrunn:

Aktuelle bioenergiressurser i Norge omfatter skogsbrensel (ved og flis), avfall fra skogindustri, halm, energivekster på jordbruksareal, bioavfall, deponi- og gjødselgass. Den teknologiske utviklingen gjør det stadig mer økonomisk å utnytte bioressurser, og det vil også være klare miljømessige fordeler med bruk av bioenergi.

I Åsnes kommune er det store bioenergiressurser, f.eks halm, hogstavfall, ved og annet småvirke, som klart kunne utnyttes bedre. Jordbruksareal kan brukes til å dyrke ryps/rops som igjen kan foredles til biodiesel.

Aktualiteten av bioenergi vil imidlertid være svært avhengig av priser på annen energi, og en er avhengig av at transport, foredling og omsetning skjer rasjonelt.

Mål:

Dersom rammebetingelsene tilsier det skal bioenergi som landbruksbasert næring utvikles og være et satsingsområde.

Økt bruk og omsetning av bioenergi skal gi resultater i form av næringsvirksomhet og sysselsetting.

Virkemidler:

- Skape kontakt mellom primærproduksjon og omsetningsleddene.
- Initiativtakere skal få veiledning og støtte i etableringsfasen.
- Fagdager og kurs.
- Prosjekt?

Kanskje kan Åsnes kommune gå foran ved å varme opp Rådhuset og andre sentrale kommunale bygg med lokal og miljøvennlig bioenergi i stedet for dagens oljefyring?

Ansvar:

Næringsavdelingen
Faglaga i landbruket

Tidsplan:

I planperioden

Finansiering:

BU, SND
Skogavgiftens rentemidler

Merknader:

Fra Hofsletta

Foto: Steinar Kristiansen

Landbruksplanen er utgitt av
Asnes kommune, Næringsavdelingen
Mai 2002

Besøksadresse:	Rådhuset, u.etg. Sundmoen 2
Postadresse:	2270 Flisa
Telefon:	62 95 66 90
Faks:	62 95 66 91
E-post:	neringsavdelingen@asnes.kommune.no

Besøk Asnes kommunes hjemmesider!
Adresse: www.asnes.kommune.no/